

N. S. HRUŠČOV

**MEIE MAAL TERAVILJA TOOTMISE
EDASISEST SUURENDAMISEST
NING UUDIS- JA JÄÄTMAADE
KASUTUSELEVÕTMISEST**

*Ettekanne NLKP Keskkomitee pleenumil
23. veebruaril 1954*

A-19987

N. S. HRUŠTŠOV

MEIE MAAL TERAVILJA TOOTMISE
EDASISEST SUURENDAMISEST
NING UUDIS- JA JÄÄTMAADE
KASUTUSELEVÕTMISEST

*Ettekanne NLKP Keskkomitee pleenumil
23. veebruaril 1954*

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS • TALLINN 1954

TARTU ÜLIKOO LI
RAAMATUKOGU

Seltsimehed! Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei pühendab kogu oma jõu rahulikule ülesehitustööle ja nõukogude rahva ainelise heaolu edasisele tõstmisele.

Nõukogude võimu olemasolu esimestest päevadest alates, mil kommunistlik partei sai valitsevaks parteiks, on majandusliku ülesehitustöö küsimused seisnud tema sisepoliitika keskpunktis. Partei on alati meeles pidanud meie geniaalse juhi ja õpetaja Vladimir Iljitš Lenini näpunäidet, et NSV Liidus teostataval majanduslikul ülesehitustööl on määratu suur rahvusvaheline tähtsus.

Juba 1921. aastal, kui meie rahvas lõpetas võitlust interventide vastu ja oli asumis rahulikule ülesehitustööle, ütles Lenin, et me avaldame nüüd rahvusvaheliste sündmuste arengule mõju peamiselt oma majanduspoliitikaga. «Sellele tandrile,» ütles Vladimir Iljitš, «on võitlus kandunud ülemaailmses ulatuses. Kui me lahendame selle ülesande, siis oleme rahvusvahelises ulatuses kindlalt ja lõplikult võitnud. Sellepärast omandavad majandusliku ülesehitustöö küsimused meie jaoks praegu äärmiselt suure tähtsuse.»

Sellest ajast, kui öeldi need sõnad, on möödunud palju aastaid. Nõukogudemaa on muutunud võimsaks sotsialistlikuks industriaal- ja kolhoosiriigiks. Iga meie edusamm avaldab sügavat mõju rahvusvaheliste sündmuste käigule.

NLKP Keskkomitee septembripleenumi otsused ning sellele järgnenud partei ja valitsuse määrused põllumajanduse edasiarendamise ja rahvatarbekaupade tootmise suurendamise abinõudest leidsid üksmeelset heakskiitu ja toetust kõigi nõukogude inimeste — tööliste, talupoegade ja haritlaste hulgas. Need otsused on esile kutsunud ulatliku vastukaja ka väljaspool meie maa piire. Rahvademo-

kraatia maade töötajates, kapitalistlike maade miljoneis lihtsais inimestes äratavad need otsused uhkustunnet võitnud sotsialismi maa üle. Kogu maailma töötajad näevad oma silmaga, et Nõukogude Liidus organiseeritakse tege-
likkuses niisugust rahva heaolu tõusu, mis ei ole mõeldav kodanlikes maades, sest kapitalismi kõigutamatuks seaduseks on proletariaadi vaesumine ja talurahva laostumine. Nõukogudemaa töötajate ainelise heaolu ja kultuuritaseme pidev tõus aitab kõigi maade ausatel inimestel veelgi täielikumalt hinnata sotsialistliku korra paremusi kapitalistliku korraga võrreldes.

NLKP KESKKOMITEE SEPTEMBRIPLEENUMI OTSUSTE TÄITMISE KÄIGUST

Seltsimehed! Partei Keskkomitee pleenum seadis praeguses olukorras kõige aktuaalsema, üldrahvaliku ülesande — rahuldada sotsialistliku tööstuse võimsa kasvu baasil lähema 2—3 aastaga külluslikult meie maa elanikkonna kasvavad vajadused toiduainete järele ning varustada toorainega kerge- ja toiduainetetööstus.

Pleenumist pole möödunud kuigi palju aega ja pleenumi otsuste täitmise konkreetsetest tulemustest on veel vara rääkida. Möödunud periood oli peamiselt niisugune periood, kus toimus nende tingimuste ja eelduste loomine, mis on vajalikud järsu tõusu saavutamiseks põllumajanduses lähemas tulevikus. Selles mõttes on selle aja jooksul ära tehtud suur töö.

Põllumajanduse tõusu küsimused paeluvad kõigi meie organisatsioonide, kõigi töötajate tähelepanu. Meie kaader on oma enamuses teadlik sellest, kui aktuaalsed on seatud ülesanded, ning ta arendab järjest laialdasemalt võitlust nende ülesannete praktilise täitmise eest.

Partei on ära teinud suure töö pleenumi otsuste selgitamiseks linna ja maa töörahva hulgas. See aga on suur asi, sest meie riik, õpetas Lenin, on tugev rahvahulkade teadlikkuse tõttu. Ainult siis on rahvahulgad teadlikult valmis kõigeks, kui nad kõike teavad ja kõige üle võivad otsustada.

Partei koondas oma peatähelepanu masina-traktoriaamade ja kolhooside tugevdamisele kvalifitseeritud kaadriga, kes on võimeline oskuslikult juhtima majandust. Vii-

maste kuude jooksul saadeti tööstusest ja teistest rahvamajandusharudest, samuti mitmesugustest asutustest tööle põllumajandusse 23 000 inseneri ja tehnikut. Võib märkida, et masina-traktorijaamade juhtivate töötajate koosseis on tunduvalt paranenud. Kui enne pleenumit oli masina-traktorijaamade direktorite koosseisust 69 protsenti kõrgema ja keskharidusega, siis nüüd on neid 79 protsenti; kõrgema ja keskharidusega peainsenere oli 36 protsenti, nüüd aga on neid 88 protsenti.

Praegu töötab vahetult kolhoosides üle 100 000 masina-traktorijaamade agronoomi ja zootehniku, kes tegelevad oma otsese tööga — põllumajanduslike kultuuride viljakuse tõstmisega ja ühisloomakasvatuse arendamisega.

Pleenum seadis tähtsaimaks ülesandeks luua masina-traktorijaamades alaline kvalifitseeritud mehhanisaatorite kaader, kes on võimeline tehnikat kõige täielikumalt ja tootlikumalt kasutama. Selleks on masina-traktorijaamade koosseisudesse peale ülalmainitud spetsialistide võetud ligi 1 250 000 alalist töolist, sealhulgas 870 000 traktoristi, 187 000 traktoribrigaadide brigadiri ja nende abi, 24 000 keeruliste põllutöömasinate juhti. Tööstusest ja teistest rahvamajandusharudest pöördus masina-traktorijaamadesse tagasi ligi 50 000 mehhanisaatorit. Korraldati ümber selle kaadri ettevalmistamise süsteem, loodi vabrikukoolide tüüpi mehhaniseerimiskoolide võrk.

On tehtud ja tehakse suurt tööd põllumajanduse materiaalse ja tehnilise baasi tugevdamiseks. 1953. aastal sai põllumajandus 139 000 üldotstarbe traktorit (15-hobujõulises arvestuses) ja peale selle 18 000 vaheltharimistraktorit, 41 000 teraviljakombaini, 69 000 veoautot, üle 2 miljoni maaharimise, külvi-, koristus- ja muu masina ning põllutööriista. Sellest andis nõukogude tööstus 1953. aasta neljandas kvartalis, see on pärast pleenumit, põllumajandusele ligi 42 000 traktorit (15-hobujõulises arvestuses) ja palju teisi masinaid.

See fakt, et põllumajandus on saanud lühikese ajaga nii suure hulga masinaid, kõneleb meie sotsialistliku majanduse määratu suurtest võimalustest, sellest, kuivõrd suureks on kasvanud Nõukogude Liidu industriaalne võimsus.

Võime erilise rahuldustundega märkida, et linnadele ja tööstuskeskustele kuulub äärmiselt suur osa selles võitluses, mis areneb Keskkomitee septembripleenumi otsuste täitmiseks. Koos kolhoositalurahvaga võttis meie töölis-

klass ja insener-tehniline intelligents pleenumi poolt seatud ülesanded vastu kui südamelähedase ülesande. Tööstusettevõtete kollektiivid suurendasid põllumajandusele antavat kultuurilist ja tootmisalast abi ning saatsid rööbiti sellega maale tuhanded oma parimad inimesed.

Võitluses põllumajanduse uue tõusu eest tugevneb veelgi tööliklassi ja kolhoositalurahva liit.

Pleenumi otsused nõudsid parteitöö ümberkorraldamist, kolhoosi- ja sovhoositootmise lähemat juhtimist partei poolt. Masina-traktorijaamade juurde on nüüd loodud instruktorite rühmad, eesotsas partei rajoonikomiteede sekretäridega. Need rühmad peavad tegema partei-poliitilist tööd vahetult masina-traktorijaamades ja nende tööpiirkonna kolhoosides.

Võitlus, mis areneb septembripleenumi otsuste täitmiseks, on juba avaldanud positiivset mõju rea tööde läbi viimisele põllumajanduses. 1953. aasta sügisel tehti kolhoosides ja sovhoosides sügisküüdi 13 miljoni hektari ja mustkesa küüdi 3,5 miljoni hektari võrra rohkem kui 1952. aasta sügisel. Taliviljade külv teostati lühema ajaga. Masina-traktorijaamad tegid kolhoosides põllumajanduslikke töid 17 protsendi võrra rohkem kui 1952. aastal.

Abinõud, mis partei ja valitsus on võtnud tarvitusele kolhooside ja kolhoosnikute materiaalse huvitatuse suurendamiseks, mõjuvad hästi niisuguste tähtsate põllumajandusharude arendamisele, nagu seda on loomakasvatus, kartuli ja köögivilja tootmine. Kuigi on möödunud alles vähe aega ja meil ei ole andmeid selleks, et kõnelda suurest murrangust nende harude arenemises, on siin siiski olemas algava tõusu tundemärgid. Sellest annab tunnistust niisugune fakt. Seoses sellega, et möödunud aastal saavutati produktiivkarja tunduvalt suurenemine, võttis valitsus vastu otsuse tõsta veiste, lammaste ja sigade arvu kasvu alal 1954. aastaks ettenähtud plaani.

1953. aastal viidi loomakasvatuse arendamise plaani täitmise arvestus läbi seisuga 1. oktoober. See võimaldas kolhoosidel müüa riigile enne talvitumisperioodi algust pärast karjamaa- ja laudanuuma tunduvalt rohkem loomi kui eelmistel aastatel. Selle tulemusena vabanesid kolhoosid vajadusest viivitada ebaproduktiivsete ja väljapraagitud loomade riigile müümisega jaanuarini, millal loomade rammusus vähenes, nende ülalpidamiseks aga kulutati ebatootlikult sööta ja tööjõudu.

Kui loomade kohustuslik müük ja müük toimusid eelmistel aastatel peamiselt jaanuaris, siis möödunud aasta detsembris ja käesoleva aasta jaanuaris läks kohustuslikuks müügiks ja müügiks peaaegu kolm korda vähem veiseid kui 1953. aasta oktoobris. Möödunud talvitumiskuude jooksul vähenes loomade lõppemine poolteist korda ja tõusis mõnevõrra karja produktiivsus.

Erinevalt eelmistest aastatest suurenes 1953. aastal kolhoosnike, tööliste ja teenistujate isiklikuks omandiks olevate loomade arv. Paljud majapidamised, kus varem ei olnud loomi, on hakanud endale soetama lehmi, mullikaid ja muid loomi. Individuaalvaldajatele kuuluvate lehmade arv kasvas 630 000 lehma ehk 4 protsendi võrra, veiste koguarv aga suurenes 1 375 000 veise ehk 6 protsendi võrra, lammaste ja kitsede arv — 2 690 000 looma ehk 12 protsendi võrra, sigade arv suurenes 6 130 000 sea ehk 77 protsendi võrra.

Liha, piima ja villa varumine ja kokkuost ületas 1953. aastal eelmise aasta varumise taseme, kusjuures liha varumise ja kokkuostu alal oli suurenemine 13 protsenti. Ka köögivilja varumine ületas 1952. aasta taseme 22 protsendi võrra.

Allpool räägin ma suurtest puudustest, mis esinevad veel kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside juhtimises. Kuid sellegipoolest näitavad isegi need esimesed sammud, mis partei on ette võtnud põllumajanduse juhtimise ümberkorraldamiseks, et meil on olemas määratu suured ära kasutamata reservid ja et siis, kui meie täielikult viime ellu septembripleenumi poolt ettenähtud abinõud, kiireneb põllumajanduse arenemise tempo märgatavalt.

Meie maa masina-traktorijaamade töötajate, sovhooside töötajate ja Vene Föderatsiooni põllumajanduse eesrindlaste nõupidamised, mis toimusid hiljuti Kremli, aitasid teha kokkuvõtet eesrindlikest kogemustest, mida on omandatud võitluses pleenumi otsuste elluviimise eest, välja selgitada olemasolevad puudused. Pole kahtlust, et need nõupidamised soodustavad selle massilise võistluse edasiarenemist, mis hargneb kolhoosnike, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajate, põllumajanduse spetsialistide ning tööstusettevõtete tööliste hulgas ja mis on suunatud partei ja valitsuse poolt põllumajanduse tõusu saavutamiseks vastuvõetud otsuste edukale täitmisele.

Meil on kõik vajalikud tingimused selleks, et kiiremini arendada neid põllumajandusharusid, millel on meie maale kõige suurem tähtsus. Eelkõige on jutt teravilja tootmise suurendamisest.

UUDIS- JA JÄÄTMAADE ÜLESHARIMINE — TERAVILJA TOOTMISE SUURENDAMISE SUUR RESERV

Seltsimehed! Partei Keskkomitee septembripleenum märkis, et teraviljamajandus on kogu põllumajandusliku tootmise aluseks. Teravilja tootmise ulatus määrab otsustavalt kõigi teiste põllumajandusharude arengut.

Pleenumil märgiti, et meie maa rahuldab üldiselt oma vajadusi vilja alal.

Kuid nõudmine vilja järele kasvab pidevalt. Eriti tugevasti on see end tunda andnud viimastel aastatel, kui meie maa majanduse tugevnemise, tööstuses ja põllumajanduses saavutatud tööviljakuse tõusu ning hindade alandamise tulemusena on suuresti kasvanud reaalpalk, on suurenenud elanikkonna ostujõud, on paranenud töötajate aineeline heaolu nii linnas kui ka maal.

Kuus korda läbiviidud hindade alandamise tulemusena alanesid riiklikud jaemüügihinnad 1953. aastal, võrreldes nende hindadega, mis kehtisid enne kaardisüsteemi kaotamist 1947. aastal, järgmises ulatuses: leib, makaronitooted ja tangained — peaaegu kolm korda, kartul ja köögivilid — enam kui kolm korda, puuvili — 2,6 korda, taimeõli — 1,8 korda, suhkur — 2,3 korda, lihasaadused ja või — peaaegu kolm korda, munad — kaks korda.

Esitan mõningad andmed, mis annavad tunnistust sellest, kuidas meie maal suureneb rahva tarbimine, muutub ja paraneb selle struktuur.

Rahvatarbekaupade müük elanikkonnale suurenes 1953. aastal 1947. aastaga võrreldes järgmiselt: leiva müük — 2,6 korda, sealhulgas saiatoodete müük — enam kui kuus korda. Tangainete müük suurenes 2,4-kordseks, makaronitoodete müük — 3,6-kordseks. Lihasaaduste müük suurenes 2,3-kordseks, või ja taimeõli müük — peaaegu kahekordseks. Suhkru müük suurenes 5,4-kordseks, piimasaaduste ja munade müük — 1,7-kordseks, köögivilja müük — 1,5-kordseks ja puuvilja müük — enam kui kolmekordseks.

Tunduvalt on suurenenud ka põllumajandussaaduste müük elanikkonnale sõjaelse perioodiga võrreldes.

1953. aastal müüdi elanikkonnale: liha, lihasaadusi ja võid 2,5 korda rohkem kui 1940. aastal, piima ja piimasaadusi — peaaegu kaks korda rohkem, taimeõli ja teisi rasvaineid, makaronitooteid ja suhkrut — üle 2,5 korra rohkem, puuvilja — enam kui kaks korda ja köögivilja 1,5 korda rohkem kui 1940. aastal.

Niisiis, kui nõukogude inimesed olid varem paljudel juhtudel sunnitud rahulduma jämeda leiva tarbimisega, siis kandub nüüd nõudmine järjest rohkem üle kõrgematele sortidele. Suureneb nõudmine suhkru, puuvilja, marjade ja viinamarjade järele. Kui töötajad olid varem sunnitud piirama loomakasvatussaaduste tarbimist, siis on neil nüüd võimalus ja nad tahavad rohkem tarbida liha, võid, piima, mune. Nende saaduste tootmine aga oleneb teravilja-majanduse arenemise tasemest.

Sellepärast seisab meie ülesanne selles, et kindlustada teravilja tootmise pidev suurenemine. Meie maa peab iga aasta saama nii suure viljasaagi, mis võimaldaks:

esiteks, täielikult rahuldada kogu elanikkonna kasvavad vajadused leiva ja teiste leivatoodete alal, sealhulgas parimatest jahusortidest valmistatud toodete alal;

teiseks, täiendada riiklikke viljareserve, mis on vajalikud igasuguste ootamatuste korraks;

kolmandaks, varustada söödateraviljaga kogu loomakasvatus, sest selleta ei ole võimalik loomakasvatuse kiire tõus;

neljandaks, täielikult varustada teraviljaga piirkonnad, kes spetsialiseeruvad tehniliste kultuuride ja muude mitte-teraviljakultuuride kasvatamisele, millede tootmist tuleb pidevalt laiendada;

viiendaks, laiendada vilja eksporti.

Peab märkima, et praegu olemasolev teravilja tootmise tase ei kata kõiki rahvamajanduse vajadusi. See viljakogus, mis jääb kolhoosidesse pärast seda, kui nad on täitnud oma riiklikud kohustused, ei kata kõiki kolhooside ühismajapidamise vajadusi. Eriti annab teravilja vähesus ennast tunda kolhooside loomakasvatuse vajaduste rahuldamisel.

Kuid just praegu, kus partei ja valitsus organiseerivad rahvatarbeesemete tootmise järsku tõusu, mille tähtsai-

maks tingimuseks on loomakasvatuse kiire tõus, on sööda-teravilja nappus eriti lubamatu.

Ei saa jätta märkimata, et üks osa meie töötajatest ei ole kuni viimase ajani pidanud vajalikku võitlust teravilja tootmise suurendamise eest. Kuigi teraviljamajandus on kasvanud, on teraviljakultuuride viljakus paljudes rajoonides seniajani jäänud madalaks, teravilja kogusaak ei ole küllaldane. Tekib mittevastavus teraviljamajanduse praeguse arengutaseme ning meie maa kasvava vilja-vajaduse vahel.

Ülesanne seisab selles, et tõsta juba 1954. ja 1955. aastal tunduvalt teravilja kogusaaki ning suurendada riiklikku varumist ja kokkuostu 1953. aastaga võrreldes vähemalt 35—40 protsendi võrra.

Niisugune teraviljatoodangu suurenemine annab võimaluse: parandada töötajate varustamist, suurendada jahu ja tangainete aastast tarbimismnormi ühe elaniku kohta; parandada loomade söötmist; luua küllaldased seemne- ja kindlustusfondid; eraldada vajalik hulk vilja tööstuslikuks töötlemiseks, riiklike reservide suurendamiseks ja ekspordiks.

Teravilja tootmise suurendamise tähtsaks, kõige kättesaadavamaks ja kõige kiiremini kasutuselevõetavaks allikaks, rööbiti viljakuse tõstmisega kõigis meie maa kolhoosides ja sovhoosides, on teraviljade külvipinna laiendamine Kasahstani, Lääne-Siberi, Uraali, Volgamaa, samuti Põhja-Kaukaasia ja mõnede teiste rajoonide uudis- ja jäätmaadel.

Idarajoonides on palju kasutamata maid. Nii moodustab 14 Vene NFSV oblastis ja 8 Kasahhi NSV oblastis söödi, jäät- ja uudismaade, aruheinamaade ja karjamaade pindala kuni 40 miljonit hektarit.

Suured ülesharimiseks kõlblike maade reservid on kasutada NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi sovhoosidel. Selle ministeeriumi sovhoosides (ilma põhjarajoonideta ja Kesk-Aasia rajoonideta) on 59 miljonist hektarist maast külvide ja kesa all veidi üle 15 miljoni hektari ehk 26 protsenti kogu maade pindalast. Samal ajal moodustab pindala, mille võtavad enda alla karjamaad ja heinamaakõlvikud, millest suurt osa on võimalik kasutada teravilja ja teiste kultuuride külvamiseks, üle 33 miljoni hektari ehk enam kui 55 protsenti kogu maast.

Need andmed annavad tunnistust määratu suurtest

reservidest, mis on olemas paljudel meie maa rajoonidel teraviljakultuuride külvipinna laiendamiseks ja teravilja tootmise suurendamiseks.

Kõige tagasihoidlikumad arvestused näitavad, et Kasahhi NSV kirdeoblastites ja mõnedes teistes rajoonides, Lääne-Siberi ja Uraali, samuti Volgamaa ja osaliselt Põhja-Kaukaasia rajoonides saab juba lähema kahe aastaga laiendada teraviljade külvipinda 13 miljoni hektari võrra, sellest kolhoosides — 8,7 miljoni hektari ja sovhoosides — 4,3 miljoni hektari võrra. Juba 1954. aastal saab teraviljade külvipinda laiendada vähemalt 2,3 miljoni hektari võrra.

Meil on olemas kõik võimalused selleks, et suurendada külvipinda rohkem kui nende 13 miljoni hektari võrra, mis on ette nähtud projektis. Näiteks Tškalovi oblastis, kooskõlastatult oblastikomitee ja oblasti täitevkomiteega, oli kavas kahe aasta jooksul üles harida 700 000 hektarit jäät- ja uudismaad, hiljuti toimunud oblasti parteikonverents aga võttis vastu otsuse 1 miljoni hektari ülesharimise kohta.

Baškiiri vabariigis oli projekti järgi kavas võtta kahe aasta jooksul kasutusele 135 000 hektarit, nüüd aga peavad partei oblastikomitee ja Baškiiria Ministrite Nõukogu võimalikuks suurendada lähemaks kaheks aastaks ettenähtud ülesharimise plaani 270 000 hektarini.

Kas me suudame nii lühikese ajaga toime tulla 13 miljoni hektari maade kasutuselevõtmisega? Jah, suudame ja peamegi seda tegema.

Kolhoosikorral on piiramatud võimalused kõigi põllumajandusharude järjekindlaks arendamiseks.

Sotsialistlik põllumajandus on varustatud esmaklassilise tehnikaga. Nõukogude tööstus võib anda uudismaade ülesharimiseks piisaval hulgal traktoreid, kombaine ja teisi masinaid.

Meil on olemas sotsialistliku suurtootmise — masinatraktorijaamade, kolhooside ja sovhooside — juhtijate ja organiseerijate vajalik kaader. Põllumajandusliku tootmise alal töötab tohtu armee spetsialiste ja mehhanisatoreid.

Seega on meil olemas kõik võimalused uudismaade ülesharimiseks.

Mida saab meie maa 13 miljoni hektari ülesharimise tulemusena?

Kui arvestada, et ülesharitavatel maadel saadakse kas või ainult 10—11 tsentnerit vilja hektarilt, siis annab see täiendavalt 800—900 miljonit puuda vilja, sellest kaubavilja 500—600 miljonit puuda. Paljude Siberi ja Kasahstani kolhooside ja sovhooside kogemused, kus haritakse üles uudis- ja jäätmaid, näitavad, et teraviljade saagiks on neil 15 ja rohkemgi tsentnerit vilja hektarilt.

Partei Zavjalovo rajoonikomitee sekretär sm. Pivovarov ütles oma sõnavõtus Altai krai parteikonverentsil:

«1953. aastal külvas meie rajoon kevadel ülesharitud uudis- ja jäätmaadel ligi 5000 hektarit teravilja ja me saime nendelt põldudelt kõikjal suurima nisu- ja hirssaagi. Thälmanni-nimelises kolhoosis kevadel ülesharitud uudismaal koguti 300 hektari suurusel külvipinnal 130 puuda nisu hektarilt. Kolhoosis «Pobeda Oktjabrja» koguti 120 hektaril 22 tsentnerit hirssi hektarilt.»

Niisuguseid näiteid võiks esitada palju. Kui viljakus on 14—15 tsentnerit hektarilt, siis võib nendelt kasutuselevõetud maadelt saadav teravilja kogusaak moodustada 1 miljard 100 miljonit kuni 1 miljard 200 miljonit puuda, sellest kaubavilja — 800 miljonit kuni 900 miljonit puuda.

Teravilja tootmine uudismaadel tuleb täielikult mehhaniseerida. See võimaldab teha kõik põllutööd agrotehnika seisukohalt parimal ajal ja kvaliteetselt.

Uute maade kasutuselevõtmine teraviljade kasvatamiseks viiakse läbi nii olemasolevate masina-traktorijaamade ja sovhooside jõul kui ka uute teraviljasovhooside organiseerimise teel. Juba praegu on alustatud maade valikut, mis on kõlblikud uute teraviljasovhooside organiseerimiseks, samuti nende maade valikut, mis tulevad üleskõndmisele olemasolevate sovhooside ja masina-traktorijaamade jõul. Selle töö juures peab pöörama erilist tähepanu sellele, et võtta esijoones käsile kõige viljakandvad ja kõige kergemini ligipääsetavad maad asulate läheduses.

Jäät- ja uudismaade ülesharimiseks kolhoosides, nendes sektorites, mis on kaugel asulatest, on kavas luua spetsiaalsed masina-traktorijaamade traktorirühmad, mille koosseisu kuulub 2—4 traktoribrigaadi. Traktorirühmade juhtijateks peavad olema vilunud insenerid või agroomid.

1954. aastal antakse uute maade ülesharimise piirkondade masina-traktorijaamadele ja sovhoosidele rohkem kui

120 000 traktorit (15-hobujõulises arvestuses), 10 000 kombaini, vajalik hulk atru, kultivaatoreid, ketasäkkeid, külvimasinaid ning teisi masinaid ja seadmeid. Tehnikat antakse palju. Ülesanne seisab selles, et see tehnika õigesti ära kasutada.

Ilma inimesteta, ilma kaadrita on tehnika teatavasti surnud. Järelikult on uute maade eduka ülesharimise otsustavaks tingimuseks kaader. Esialgsete arvestuste järgi vajavad ainuüksi sovhoosid umbes 70 000 inimest tööjõudu, sellest 30 000 traktoristi ja kombainerit.

Tööjõu küsimus on komplitseeritud selle tõttu, et uute maade kasutuselevõtmine toimub piirkondades, mis on suhteliselt vähe asustatud. Kohapeal võib saada ainult osa kaadrist. Põhiliselt tuleb inimesed tuua meie maa teistest piirkondadest.

On väga tähtis leida uusi maid ülesharivatele sovhoosidele ja masina-traktori-jaamadele kvalifitseeritud direktorid, peainsenerid ja peaaagronoomid, kellel on suuri kogemusi sovhooside ja masina-traktori-jaamade praktilise töö alal ning kes on tõestanud, et nad on võimelised juhtima suuri majapidamisi, võitma raskusi ning täitma parteilt ja valitsuselt saadud vastutusrikkaid ülesandeid.

Nähtavasti tuleb uutesse sovhoosidesse määrata parimaid direktoreid, peainsenere ja peaaagronoome vanadest sovhoosidest, viimastes aga edutada direktorite kohtadele nende asetäitjaid, kõige tugevamaid osakonnajuhatajaid ja spetsialiste.

Suurt osa idarajoonide sovhooside ja masina-traktori-jaamade juhtiva kaadri väljavalimisel peavad etendama Ukraina, Põhja-Kaukaasia ja ka teised parteiorganisatsioonid meie maa rajoonides, kus on olemas ettevalmistatud mehhanisaatorite kaader.

On tarvis pöörduda meie maa põllumajanduse mehhanisaatorite, kommunistlike noorte ja noorsoo poole üleskutsega sõita tööle nende rajoonide masina-traktori-jaamadesse ja sovhoosidesse, kus haritakse üles uusi maid. Sellele üleskutsele reageerib tingimata suur hulk mehhanisaatoreid ja teisi töötajaid, kes soovivad vabatahtlikult minna alaliselt elama idarajoonidesse uute maade ülesharimiseks.

Mõistes uute maade ülesharimise suurt tähtsust, hakkavad meie maa kommunistlikud noored ja kogu noorsugu seda suurt üritust teostama. Kümned tuhanded noored patrioodid on esinenud palvega, et nad saadetakse uute maade

ülesharimise tööle. Esimesed rühmad Moskva, Ukraina NSV ning teiste vabariikide ja oblastite noori entusiaste on välja sõitnud tööle Altai krai ja Kasahstani rajoonidesse ning teistesse uute maade ülesharimise rajoonidesse.

Ei ole kahtlust, et nõukogude rahvas annab vajalikul hulgal inimesi jäät- ja uudismaade ülesharimiseks. Igaüks saab aru, et see on üldrahvalik üritus ja on suunatud meie kodumaa töötajate heaolu edasisele tõstmisele.

Seltsimehed! Uute maade ülesharimise programm on grandioosne asi. Eelseisvate tööde ulatuse poolest ja nende tähtsuse poolest meie maale võib jäät- ja uudismaade ülesharimist pidada võrdseks kõige suuremate üritustega, mida meie rahvas kommunistliku partei juhtimisel on teostanud.

Tuleb rõhutada, et 13 miljoni hektari uute maade ülesharimine on alles selle suure töö algus, mida tehakse külvipinna edasiseks laiendamiseks. Lähema kahe aasta jooksul me peame ette valmistuma selleks, et jätkata uute, raskemate maamassiivide ülesharimist idas, massiivide ülesharimist, mis nõuavad suuri kapitaalsete kulutusi veega varustamiseks, teede ehitamiseks jne.

Uute maade ülesharimine ei või piirduda meie maa idarajoonidega. Suures ulatuses tuleb üles harida suuri maa-alasid jõgede luhtadel, soostunud maadel, väheproduktiivsetel heina- ja karjamaadel meie maa kesk- ja looderajoonides. Selleks on vaja teha maaparandustöid maa kuivendamise, kändude juurimise ja võsast puhastamise alal. Esimeses järjekorras tuleb üles harida need maad, mis langsid põllumajanduslikust käibest välja sõja ajal.

Tihedalt asustatud kõrgestiarenenud tööstusega kesk-rajoonid vajavad suurel hulgal värsket köögivilja, kartuleid, piima, liha ja teisi põllumajandussaadusi. Luhtade, soode ja turbamaade ülesharimise tulemusena võetakse põllumajanduslikku käibesse väga viljarikkaid maid, kus saab kasvatada palju köögivilja ja teisi kultuure linnade ja tööstuskeskuste vahetus läheduses.

Tuleb märkida, et soostunud maade kuivendamise ja luhtade ülesharimise töid on seni organiseeritud halvasti. Palju aega kulub projektide koostamisele. Olemasolev tehnika killustatakse paljudesse kohtadesse, spetsiaalsed maaparandusorganisatsioonid aga on mehhanismidega nõrgalt varustatud. Selle tagajärjel me kulutame palju raha ja ei saa vajalikku efekti. On täiesti ilmne, et nõnda

maaparandustöid teha ei tohi. See asi tuleb korda seada, luua võimsad mehhaniseeritud rühmad, kes on varustatud spetsiaalsete masinate ja mehhanismidega nii, et tehnika kontsentreeritud kasutamise meetodit rakendades lühikese ajaga teostataks kogu tööde kompleks suurtel massiividel.

Põllumajanduse Ministeerium ja Sovhooside Ministeerium on kohustatud kohalike nõukogude organite osavõtul ja Lenini-nimelist Üleliidulist Põllumajandusteaduste Akadeemiat kaasa tõmmates välja töötama uute ülesharitavate maade majandamise süsteemi ja nende maade kasutamise korra põllumajanduslikus tootmises ning abinõud uute maade edasiseks ülesharimiseks idarajoonide kolhoosides ja sovhoosides ning mittemustmullavööndi rajoonides.

KÜLVIPINNA STRUKTUURIST JA HEINAVÄLJA-KÜLVIKORDADE SISSESEADMISEL TEHTUD VIGADEST

Alustades määratu suure tähtsusega tööd — uudis- ja jäätmaade ülesharimist idarajoonides ja teistes rajoonides, me peame ühtlasi tarvitusele võtma abinõud olemasolevate haritavate maade õigemaks kasutamiseks. Tuleb tunnistada, et meil viimastel aastatel kujunenud külvipinna struktuur on vastuolus teravilja tootmise suurendamise ülesannetega.

Esitan andmed, mis kõnelevad olemasoleva külvipinna ebaõigest kasutamisest.

Ajavahemikul 1940. aastast 1953. aastani suurenes üldine külvipind 6,8 miljoni hektari võrra, kuid teravilja külvipind vähenes 3,8 miljoni hektari võrra.

Teraviljakultuuride külvipind vähenes enamikus meie maa rajoonides. Eriti suur oli see vähenemine peamistes teraviljarajoonides. Nii vähenes teravilja külvipind Ukraina NSV-s 1,1 miljoni hektari võrra, Volgamaa rajoonides 924 000 hektari võrra, keskmustmullaoblastites 713 000 hektari võrra, Põhja-Kaukaasia rajoonides 309 000 hektari võrra.

Mispärast see toimus? Võib-olla suurenes kõige väärtuslikumate tehniliste kultuuride ning samuti köögivilja, kõrvitsaliste kultuuride ja kartuli külvipind? Sugugi mitte. Nende kultuuride üldkülvipind jäi muutmatuks. Seevastu söödakultuuride külvipind suurenes 10,6 miljoni

hektari võrra, sealhulgas mitmeaastase heina külvipind 4,5 miljoni hektari võrra.

Söödakultuuride külvipinna laiendamine oleks pidanud viima loomasööda tootmise suurendamiseni. Tegelikult söötade tootmine aga vähenes ja loomade varustamine söödaga on endiselt mitterahuldav. See on ka arusaadav, sest söödakultuuride külvipinna laiendamine toimus suurel määral mitmeaastase põldheina külvipinna suurendamise teel, see hein aga annab Ukraina lõunarajoonides, paljudes Põhja-Kaukaasia, Volgamaa, Siberi ja Lõuna-Uraali rajoonides ning Kasahstani kirdeoblastites väikest saaki külvipinna hektarilt ning palju vähem sööta kui söödateravilja kultuuride külvipind.

1952. aastal saadi Sovhooside Ministeeriumi sovhoosides faktiliselt teravilja 10,2 tsentnerit ehk 1420 söötühikut teravilja külvipinna hektarilt. Mitmeaastase põldheina keskmine saak oli samal aastal sovhoosides 11 tsentnerit hektarilt ehk 550 söötühikut igalt mitmeaastase põldheina külvipinna hektarilt. Seega hektar mitmeaastast põldheina tervikuna Sovhooside Ministeeriumi sovhoosides annab peaaegu kolm korda vähem söötühikuid kui hektar teravilja.

Samal aastal said Sovhooside Ministeeriumi sovhoosid Ukraina NSV-s 19,8 tsentnerit teravilja ehk 2770 söötühikut igalt teravilja külvipinna hektarilt, mitmeaastase põldheina saak oli 14,8 tsentnerit hektarilt ehk 740 söötühikut, s. o. peaaegu neli korda vähem kui teravilja hektarilt. Teravilja saadi Volgamaa sovhoosides 1952. aastal 8,4 tsentnerit hektarilt ehk 1176 söötühikut, mitmeaastast põldheina aga 7,9 tsentnerit hektarilt ehk 395 söötühikut.

Need andmed kõnelevad heinavälja-külvikordade läbimõtlematust, ebamajanduslikust, šabloonilisest sisseseadmisest, arvestamata meie maa eri rajoonide iseärasusi. Heinavälja-külvikorrad eeldavad teatavasti mitmeaastase põldheina külvipinna laiendamist ja nende järelviljaks peab olema suvinisu. Igal pool heinavälja-külvikordade sisseseadmise puhul ignoreeriti seda fakti, et lõunarajoonides, eriti Ukrainas, annab suvinisu palju väiksemat saaki kui talinisu. Talinisu saadakse Ukraina lõunaosas 20 tsentnerit hektarilt ja rohkemgi, suvinisu aga parimal juhul 10—12 tsentnerit ja sedagi kõige soodsamail aastail, tavaliselt aga saadakse 5—6 tsentnerit hektarilt. 1949. aastast alates parandati Ukrainas seda olukorda tunduvalt talinisu

külvipinna suurendamise teel; talivilja külvipinda laiendati siin aga peamiselt söödateravilja külvipinna vähendamise arvel, mitte aga lõunarajoonides väikest saaki andva mitmeaastase põldheina külvipinna vähendamise arvel.

Nagu te teate, toetuti igal pool mitmeaastase põldheina külvipinna laiendamisel Viljamsi nimele, tema maaviljeluse heinaväljasüsteemile. Mõned püüdsid tõestada, et heinaväljasüsteem kaitseb kõigi hädade eest ja kindlustab suure saagi saamist kõigis rajoonides, sõltumata mullastikutulistest ja ilmastikutulistest tingimustest.

Selle asemel, et Viljamsi õpetust loovalt rakendada, hakati seda muutma dogmaks, püüti seda rakendada ka põuastes lõunarajoonides, levitada kogu meie suure Nõukogude Liidu territooriumile. Nagu oligi oodata, see katse ei õnnestunud. Sellepärast tuleb reas teesides, mis kõnelevad heinavälja-külvikordadest, teha suuri parandusi.

Viljams oli suur teadlane. Ta töötas välja maaviljeluse heinaväljasüsteemi. Mõned tema järelkäijad aga ei taha aru saada, et Viljams uuris peamiselt Venemaa keskviõõndit. Sellepärast ei või väita, et tema järeldused sobivad kõigi meie maa rajoonide jaoks ja sealhulgas ka lõunarajoonide jaoks. Igale põllumajanduse küsimustes orientruvale inimesele peaks selge olema, et mitmeaastase põldheinaga külvikordade sisseseadmine ning suvinisu külvamine põldheina järele ei õigusta ennast Ukraina ja rea teiste piirkondade stepirajoonides.

Mõistku mind õigesti seltsimehed siberlased. Siberis on suvinisu ju peamine kultuur. Siberi ja Volgamaa rajoonides ning mõnedes teistes rajoonides annab ta suurt saaki ja seal tuleb teda igati juurutada. Ristik näiteks annab niiskuseküllases mittemustmullatsoonis suurt heinasaaki ja on parimaks eelviljaks linale. Sellepärast tuleb ergutada ristiku külvamist. Samuti tuleb pöörata tähelepanu lutserni kasvatamisele nendes rajoonides, kus kolhoosid ja sovhoosid saavad selle kultuuri suurt saaki.

Järelikult tuleb maaviljeluse heinaväljasüsteemi õpetust mõistlikult kasutada, ei tohi mingit üht skeemi mehaaniliselt üle kanda kõigisse Nõukogude Liidu rajoonidesse.

Me oleme austanud ja austame Viljamsit ning tema õpetust. Kuid me ütleme tema õpilastele, et kui Viljams oleks elus, oleks ta praktikast ja elukogemustest lähtudes juba ammu teinud vajalikud täpsustused oma maavilje-

luse heinaväljasüsteemi õpetuses, mida ta ka osaliselt tegi. Seda aga ei tee kahjuks tema õpilased ja järelkäijad.

Õeldust võib teha ainult ühe järelduse: Põllumajanduse Ministerium ja Sovhooside Ministerium peavad võimalikult kiiremini parandama vead, mis on tehtud heinaväljakülvikordade sisseseadmisel. Nendes rajoonides, kus mitmeaastane põldhein annab väikest saaki, nagu näiteks Ukraina lõunaosas, Põhja-Kaukaasia ja Volgamaa stepirajoonides ning mõnedes teistes rajoonides, tuleb vähendada mitmeaastase põldheina külvipinda, mis võimaldab laiendada söödateravilja tootmist. Esialgsed arvestused näitavad, et nende rajoonide kolhoosides ja sovhoosides saab teravilja ja teiste kultuuride külvipinda laiendada umbes 4 miljoni hektari võrra. Ukraina ja Põhja-Kaukaasia põuastes rajoonides tuleb mitmeaastase põldheina külvipinna vähendamise arvel mõningal määral suurendada talinisu külvipinda, külvates talinisu mustale kesale. Talivilja külvamisega kesale võib saada garanteeritud saaki 20—25 tsentnerit hektarilt. Pealegi on kesale külvatud talivilili heaks eelviljaks talinisu teisele põllule.

Meie teadlased peavad Ukraina ja Põhja-Kaukaasia stepirajoonide ja teiste rajoonide kolhoosidel ja sovhoosidel aitama õigesti organiseerida oma majandust, et kindlustada kõige suurema hulga toodangu saamist maapinnaühikult. Selleks tuleb üldistada agrotehnika eesrindlikke kogemusi, pöörates erilist tähelepanu niisuguste kultuuride ja sortide väljavalimisele, mis on nende rajoonide tingimustes kõige viljakamad.

Tuleb laiendada meie maa lõunarajoonides maisi kasvatamist terade saamiseks ja silo tegemiseks. Mittemustmullatsoonis, Volgamaa rajoonides, Uraali ja Siberi lõunarajoonides tuleb kasvatada maisi silo tegemiseks. Maisi viljakuse tõstmiseks on tähtis üle minna selle kultuuri külvamisele hübriidseemnetega.

Vaatamata sellele, et mais annab hektarilt kõige suuremal hulgal teri ja mahlakat sööta, ei ole see väärtuslik kultuur isegi paljudes meie maa lõunarajoonides seni küllalt levinud. Ainult Moldaavia NSV-s, Põhja-Osseedi ANSV-s, Kabardiini ANSV-s ja Gruusia NSV-s on 30—45 protsenti teravilja üldkülvipinnast maisi all. Maisi erikaal teravilja külvipinnas oli 1952. aastal Krasnodari krais 13 protsenti, Stavropoli krais ainult 4,9 protsenti ja Rostovi oblastis 3,6 protsenti. Odessa, Dnepropetrovski, Vorošilov-

gradi, Stalino, Harkovi, Poltaava ja Kirovogradi oblastis oli 1952. aastal maisi all 14,5—20 protsenti kogu teravilja külvipinnast. Ei saa märkimata jätta ka seda fakti, et maisi külvipind Ukraina vabariigis oli 1953. aastal 608 000 hektari võrra väiksem kui 1949. aastal.

Ruutpesiti külvi meetodi rakendamisega saab mehhaniseerida maisi harimist, viia miinimumini käsitsitöö. See loob soodsad tingimused maisi külvipinna laiendamiseks ja suure, stabiilse maisisaagi saamiseks. Mais aga annab kõige suuremal hulgal jõu- ja mahlakat sööta.

TERAVILJA JA TEISTE PÖLLUMAJANDUSLIKE KULTUURIDE VILJAKUSE TÖSTMINE ON TÄHTSAIM ÜLESANNE

Seltsimehed! Teravilja külvipinna suurendamine uute maade ülesharimise ja külvipinna struktuuri parandamise teel võimaldab lühikese ajaga tunduvalt tõsta meie maa varustatust viljaga. Ei tohi aga unustada, et viljakuse tõstmine kogu teravilja külvipinnal on endiselt tähtsaimaks ülesandeks, sest paljud kolhoosid ja sovhoosid saavad igalt külvipinnaühikult ikka veel vähe toodangut.

Kui kõik kolhoosid koguksid niisugust saaki, nagu koguvad eesrindlikud kolhoosid, siis oleks meie maal põllumajandussaaduste küllus. Kui näiteks kõik Moskva oblasti Luhhovitsõ rajooni kolhoosid koguksid niisugust saaki kui Stalini-nimeline kolhoos, kus esimehena töötab seltsimees Generalov, siis saaks kogu rajoon tervikuna kartuleid 3—4 korda ja köögivilja 6—7 korda rohkem kui ta saab praegu. Niisuguseid näiteid võib tuua igast rajoonist.

Selleks, et tõsta teravilja viljakust ja suurendada selle kogusaaki, tuleb tarvitusele võtta läbimõeldud abinõude kompleks, mis arvestab ühe või teise kultuuri kasvatamise tingimusi ja nõudeid.

Tunduvalt tuleb parandada tehnika kasutamist masinatraktori jaamades. On vaja silmas pida, et tänavu saadetakse peamine osa põllumajandusele antavatest traktoritest, kombainidest ja teistest masinatest uute maade ülesharimise rajoonidesse. Sellepärast tuleb hoolitseda iga masina kõige tootlikuma kasutamise eest. Nüüd, kus masinatraktori jaamades on alaline mehhanisaatorite kaader, võib

saavutada ja peab saavutama iga traktori ja kombaini tööjõudluse tunduva tõusu.

Tuleb maksku mis maksab kindlustada kevadkülvi, koristustööde ja teiste põllutööde läbiviimine ettenähtud ajal. Siin tahan ma rääkida niisugustest tavalistest, kõigile tuntud abinõudest ja võtetest, mida on kohustatud tarvitusele võtma kõik kolhoosid ja sovhoosid.

Kellele näiteks ei ole selge põllutööde tegemise tähtsuse tähtsus? Rahva vanasõna ütleb: «Päev toidab aastat». Seda teavad kõik, samal ajal aga kestab kevadkülvi paljudes kolhoosides ja sovhoosides 5—7 päeva asemel 20—25 päeva ja kauem, talivilja külvatakse isegi põhjarajoonides oktoobrikuus, pärast aga imestatakse, miks taliviljakülvid hävinevad.

Teravilja koristamine kestab reas rajoonides poolteist kuni kaks kuud. Saagi kadude tunduv vähendamine on teravilja kogusaagi suurendamise suur reserv.

Kes ei tea, et põhk tuleb põllult ära vedada kohe pärast saagi koristamist? Ometi viivitatakse paljudes kolhoosides ja sovhoosides põhu koristamisega hilissügiseni, mille tagajärjeks on suured koresööda kaod ja mis ei lase õigel ajal sügiskünni läbi viia.

Või võtame väljakülvinormid. Teatavasti tuleb suure saagi saamiseks külvata seemet täieliku normi ulatuses. Seda nõuet aga rikutakse sageli. Kolhoosid ja sovhoosid külvavad rajoonikomiteede ja rajoonide täitevkomiteede teadmisel väga sageli välja 80—90 kilogrammi nisu 120—180 kilogrammi asemel. Selle tagajärjel aga väheneb tunduvalt saak. Veel sagedamini rikutakse kartulipaneku norme. Tuleb lõpuks aru saada, et külvinormi vähendamine on tegelikult iseenda, kolhooside, sovhooside ja riigi petmine. Külvinormide vähendamine tähendab külvipinna vähendamist, saagi osaliselt saamatajäämist.

Kes ei tea, et ei ole efektiivsemat ja kiiremini tulemusi andvat viljakuse tõstmise vahendit kui väetised? Ometi esineb selles asjas kisendavat ebamajanduslikkust. On välja arvestatud, et kolhoosid võivad saada aasta jooksul umbes pool miljardit tonni sõnnikut ja teisi kohalikke väetisi, mis võrdub umbes 35 miljoni tonni mineraalväetistega. See aga on viis korda rohkem kui kolhoosid praegu tööstuselt saavad. Sõnnikust veetakse põllule aga vähem kui pool. Peaaegu sugugi ei kasutata väetiseks turvast.

Mineraalväetisi toodetakse praegu vähe. Kuid isegi seda, mis toodetakse, kasutatakse väga halvasti. Jaamades ja ladudes seisavad pikka aega lahtise taeva all kõrged mineraalväetiste mäed, mis kaotavad oma kvaliteedi. See on lubamatu.

Ja lõpuks vilja kahjustamisest karja poolt. Ühtepuhku karjatatakse kolhooside taliviljakülvidel kogu sügisese aja loomi ja linde. Kõik teavad väga hästi, et see tekitab külvidele parandamatut kahju. Kõik teavad seda ja vaatavad seda meelepaha tekitavat pilti vaikides pealt. Kas tõesti on vaja valitsuse juhendeid ka selles küsimuses?

Tuleb kehtestada kolhooside juhatuste ja brigadiride range vastutus külvide säilimise eest, väetiste õige kasutamise ja külvinormidest kinnipidamise eest, ettenähtud tähtaegadel kõigi põllumajanduslike tööde tegemise eest.

Seltsimehed! Meie maal teravilja tootmise suurendamise ja uute maade ülesharimise ülesanne on meie ette kerkinud suure rahvamajandusliku tähtsusega aktuaalse ülesandena. Selle ülesande edukas täitmine võimaldab veel kõrgemale tõsta elanikkonna varustamist toiduainetega ja kergetööstuse varustamist toorainega.

SÖÖTADE JA TEHNILISTE KULTUURIDE TOOTMISE SUURENDAMISEST NING AIANDUSE JA VIINAMARJAKASVATUSE ARENDAMISEST

Teravilja tootmise suurendamine uute maade ülesharimise arvel ja külvipinna struktuuri parandamine võimaldab lähema 2—3 aasta jooksul tunduvalt laiendada söötade, tehniliste ja õlikultuuride, kartuli, köögivilja ja puuvilja tootmist.

Ennekõike peatun söötade tootmise küsimustel. Viimastel aastatel on kolhoosides söödakultuuride külvipinda palju laiendatud. Nende madala viljakuse tõttu aga ei ole suurenenud söötade saak. Arvuliselt kasvanud ühis- karja varustatus söötadega on halvenenud.

Et ühisloomakasvatuse söötadega varustatust tunduvalt parandada, tuleb laiendada söödateravilja — maisi, kaera, odra — külvipinda; kõikjal suurendada siloks mineva maisi ja päevalille külvipinda; laiemalt kasutada talivilja külvamist haljassöödaks; suurendada sudanka külvipinda ning söödakõrvitsaliste külvipinda lõunarajoonides, viki-

kaerasegatise külvipinda niiskuseküllasemates rajoonides ja põhjarajoonides; parandada söödajuurvilja kasvatamise agrotehnikat; mittemustmullavööndis pöörata rohkem tähelepanu mitmeaastase põldheina, eeskätt ristiku kasvatamise parandamisele.

Paljudes oblastites on suur erikaal looduslikel sööda-kõlvikutel. Tuleb tõsiselt tegelda nende produktiivsuse tõstmisega süstemaatilise hoolitsemise teel, samuti ka melioratsiooni teostamise ning heinaseemne külvamisega rajatavate suurt saaki andvate heinamaade loomise teel.

Seoses suure viljakusega silokultuuride — maisi ja päevalille — külvipinna laiendamisega tuleb suures ulatuses organiseerida silotornide ja vooderdatud siloaukude ehitamist, mis aitab kaasa kõrgekvaliteedilise silo säilitamisele ja loob tingimused piimatoodangu suurendamiseks talveperioodil.

Kolhoosides tuleb teha silo ja kasvatada söödajuurvilja niipalju, et mahlakat sööta jätkuks ühisloomakasvatusele ning ka isiklike lehma omavatele kolhoosnikutele normipäevade eest väljaandmiseks. See aitab kaasa töödistsipliini kõvendamisele. Kui tõuseb kolhoosnikute lehmade produktiivsus, on meie maal rohkem piima.

Tuleb laiendada söödakultuuride külvipinda, mis lähevad haljassöödaks, ning suurema sihikindlusega juurutada produktiivkarja laudaspidamist ja laagriiviisilist karjatamist haljaskonveieri kasutamiseга.

Lähen üle tehnilistele kultuuridele. Puuvillakasvatuse alal on edusammud kõige suuremad. Puuvilla külvipind kolhoosides niisutatavatel maadel oli 1953. aastal 315 000 hektarit suurem kui 1940. aastal ning viljakus tõusis selle aja jooksul 6,8 tsentneri võrra ja oli 20,3 tsentnerit toorpuuvilla hektarilt. 1953. aastal andsid kolhoosid riigile toorpuuvilla niisutatavatelt maadelt 82 protsenti rohkem kui 1940. aastal.

Puuvillakasvatuse arendamise tempo ei rahulda aga ikka veel tööstuse pidevalt kasvavaid toorainevajadusi. Suureks reserviks toorpuuvilla tootmise suurendamisel on niisutusvõrku omavate kasutamata maade võtmine põllumajanduslikku käibesse. Praegu on niisuguseid maid Kesk-Aasia, Taga-Kaukaasia ja Lõuna-Kasahstani puuvillakasvatuserajoonides üle 900 000 hektari.

Hiljuti võtsid NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja partei Keskkomitee vastu Usbekistani Kommunistliku Partei

Keskkomitee ja vabariigi ministrite nõukogu poolt välja-töötatud määruse puuvilla tootmise tunduva suurendamise kohta Usbeki NSV-s. Niisugust vabariikide initsiatiivi tuleb ergutada. Lähemal ajal on otstarbekohane välja töö-tada abinõud puuvilla tootmise suurendamiseks ka teistes puuvilla kasvatavates vabariikides.

Tuleb teha rida võrdluskatseid puuvilla külvamiseks kitsarealiselt, laiarealiselt ja ruutpesiti meetodil. Ukrainas on tehtud katseid puuvilla ruutpesiti külvamise, tõsi küll, mitte suurtel maa-aladel, kuid need väärivad tähelepanu. Puuvill, mis pandi istikutena turbakõdusõnniku kuubiku-tesse, mitu taime pesas, kusjuures pesade vahemaa on 65×65 sm, andis saagiks 26—29 tsentnerit, arvestatult hektari kohta, kontrollkülv seemnetega tavalisel viisil andis saagiks 12 tsentnerit.

Praegu ei maksa kiirustada järelduste tegemisega. Kat-seteks on vaja aega. Arvan, et seltsimehed Jussupov, Nijazov, Gafurov ja teiste puuvilla kasvatavate vabariikide juhtivad töötajad organiseerivad katsetööd puuvilla ruut-pesiti külvamise alal. Puuvilla mehhaniseeritud harimise ja ka koristamise küsimuste edukas lahendamine annab võimaluse tunduvalt tõsta tööviljakust puuvilla kasvata-misel ja suurendada puuvilla viljakust.

Suhkrupeedist. Ka siin on asi mõnevõrra para-nenud. Suhkru tootmine ja tarbimine on Nõukogude Liidus revolutsioonieelse ajaga võrreldes suurenenud peaaegu kolmekordseks. Kuid see ei rahulda veel meie vajadusi. Suhkru tootmine tuleb vähemalt kahekordistada. Selleks tuleb rõõbiti viljakuse tõstmisega lähema 2—3 aasta jook-sul laiendada suhkrupeedi külvipinda minimaalselt 300 000 hektari võrra. Külvipinda on otstarbekohane suurendada Ukraina läänerajoonides ja keskmustmullatsoonis, kus mullastikulised ja kliimaatilised tingimused soodustavad selle kultuuri kasvatamist. Suuri suhkrupeedisaake võib saada ka paljudes Valgevene, Leedu, Läti ja Eesti vaba-riigi piirkondades ning paljudes Novosibirski, Omski, Ulja-novski ja mõnede teiste oblastite rajoonides.

Riiklikul Plaanikomiteel ja Toidukaupade Tööstuse Minis-teriumil tuleb ette näha suhkrutehaste võimsuste laienda-mist rajoonides, kus suhkrupeedi külvipind suureneb.

Õlikultuuridest. 1953. aastal oli õlikultuuride külvipind 1940. aastaga võrreldes suurenenud 524 000

hektari ehk 10,4 protsendi võrra. Kahjuks on päevalille ja teiste õlikultuuride viljakus veel väga madal.

Taimeõli tootmise suurendamiseks tuleb rõõbiti viljakuse tunduva tõstmisega laiendada 500 000—600 000 hektari võrra päevalille, õililina ja teiste õlikultuuride külvipinda, eeskätt Volgamaa, Kasahstani, Lääne-Siberi ja Uraali rajoonides. Sealjuures võimaldab uute suure õlisisaldusega päevalille ja teiste kultuuride sortide tootmisse juurutamine saada täiendavalt umbes 2 miljonit tsentnerit taimeõli. Tuleb laialdaselt kasutada päevalille ja riitsinuse ruutpesiti külvi meetodit, mis võimaldab nende harimist mehhaniseerida ja viljakust tõsta.

Päevalille koristamisel esineb kadusid kuni 2—3 tsentnerit hektarilt selle tõttu, et kombainidel puuduvad vastavad seadeldised. Tuleb tarvitusele võtta abinõud, et päevalille koristamisel kasutatavad kombainid oleksid varustatud vastavate seadeldistega.

Kiulinas. Meie põllumajanduses on kujunenud lubamatu olukord linakasvatuse alal. Lina külvipind on kolhoosides viimase kolme aasta jooksul ühe kolmandiku võrra vähenenud. Ikka on väga madal linakiu ja -seemne viljakus ning eriti kaubaline saak.

Nähtavasti ei olnud linaseemne alal tarvituselevõetud materiaalsed ergutusabinõud mitte päris õnnestunud ja osutusid sellepärast väheefektiivseks. Selles asjas tuleb puudused kõrvaldada.

Lähematel aastatel tuleb meil lina külvipinda suurendada umbes poolteisekordseks, eeskätt mittemustmullavööndis ning reas Uraali ja Siberi rajoonides, ning tunduvalt tõsta kiu- ja seemnesaaki. Tuleb parandada linakasvatuskolhooside agrotehnilist teenindamist.

Kartulist, köögiviljast ja kõrvitsalistest kultuuridest. Septembripleenum määras kindlaks kartuli- ja köögiviljamajanduse arendamise abinõud. Siin tahaksin ma juhtida veel kord tähelepanu sellele, et kartuli ja köögivilja tootmise suurendamiseks tuleb rõõbiti viljakuse tunduva tõstmisega lähematel aastatel laiendada nende kultuuride külvipinda vähemalt 500 000—600 000 hektari võrra.

Uute maade ülesharimine ja külvipinna struktuuri parandamine võimaldavad ka seda ülesannet edukalt lahendada.

Me võime ühe aasta jooksul kindlustada meie linnade varustamise arbuuside ja melonitega. Selleks tuleb külvata

vajalikul hulgal neid kultuure rajoonides, mis on kõige soodsamad nende kasvatamiseks. Ma mõtlen Volgamaa, Ukraina lõunaosa ja Põhja-Kaukaasia ning samuti Kesk-Aasia rajoonid. Kaubandusorganisatsioonidel tuleb organiseerida arbuuside ja melonite kokkuostmine Moskva, Kiievi, Leningradi ja teiste linnade jaoks ning transporditöötajail kindlustada nende õigeaegne vedu, kasutades ennekoike odavat veetransporti.

Aedadest, marja- ja viinamarjaistandustest. Viljapuude ja marjapõõsaste all on meil viimase loenduse andmeil 2,2 miljonit hektarit, neist ligi 700 000 hektarit kolhoosides, 230 000 hektarit riigimajandis, 1 250 000 hektarit kolhoosnikutel, töölistel ja teenistujatel. See pole muidugi kaugeltki küllaldane.

Me oleme kohustatud tarvitusele võtma abinõud kasvavate nõudmiste kiireimaks rahuldamiseks puuvilja järele. Tuleb arvestada, et uued aiad hakkavad vilja kandma alles seitsmendal-kaheksandal aastal. See tähendab, et uute aedade ja viinamarjaistanduste rajamisega ei tohi viivitada.

Tuleb järsult laiendada aiamaasika, vaarika, karusmarja, sõstra ja teiste marjapõõsaste kasvupinda, eriti tööstuskeskuste ja suurte linnade ümbruses, mis võimaldab 1—2 aastaga suurendada elanikkonna varustamist väärtuslike toiduainetega.

Meie maal on juba välja kujunenud tööstust varustavad puuvilja- ja viinamarjakasvatuse rajoonid, mis annavad kaubatoodangut, nimelt: Taga-Kaukaasia, Kesk-Aasia, Moldaavia, Ukraina, Põhja-Kaukaasia, Krimmi ja keskmustmullaoblastite rajoonid, kus nende harude arendamist tuleb ka edaspidi hoogsalt jätkata.

Selleks, et saada rohkem puuvilja, tuleb võtta täiendavalt suured pindalad viljapuu- ja marjaaedade ning viinamarjaistanduste alla. Uute aedade ja viinamarjaistanduste rajamisel tuleb pöörata peatähelepanu värskelt tarvitamiseks määratud puuvilja ja viinamarja, hilist sorti õunte ja pirnide, transporti kannatavate dessertviinamarjasortide tootmise suurendamisele. Samuti tuleb laiendada veinitööstusele määratud viinamarjade kasvatamist.

Üheaegselt kollektiivse aianduse arendamisega peavad kolhoosid abistama kolhoosnikuid individuaalaianduse arendamisel.

Tsitruskultuuridest. Elanikkonna hulgas on suur nõudmine tsitrusviljade — sidrunite, mandariinide, apelsinide järele. Nende kultuuride tootmist tuleb suurendada Gruusias, Krasnodari krais ja mõnedes teistes rajoonides.

On vaja laiendada mandariinide ja sidrunite kasvupinda Gruusias nii avamaal kui ka rajoonides, kus kasutatakse tsitrusviljade kasvatamisel tranšeemeetodit, ning Tadžiki ja Usbeki NSV-s, kus kolhoosid kasvatavad sidruneid kunstliku soojendamiseta. Samuti tuleb rohkem kasutada tehaste soojusjääke sidrunite kasvatamiseks vastavates kasvuhoonetes.

Tuleb pöörata erilist tähelepanu põllumajandussaaduste töötlemisele ja konserveerimisele. Suvel, kui puuviljad valmivad, ei ole reas piirkondades neid kuskile panna. Muul ajal tuntakse puuviljast, marjadest ja köögiviljast suurt puudust, sest ei ole loodud tingimusi nende kestvaks säilitamiseks.

Tuleb laiendada puuvilja ja köögivilja töötlemise ettevõtete ehitamist tööstust varustava aianduse ja köögiviljakasvatuse piirkondades, mis asuvad kaugel suurtest linnadest ja tööstuskeskustest. Kahjuks esineb meil tihti juhtumeid, et puuvilja ja köögivilja töötlemise ettevõtted asuvad suurte linnade ja tööstuskeskuste läheduses, kus köögivilja peaks minema tarbimisse peamiselt värskel kujul.

Riiklik Plaanikomitee ja vastavad ministeeriumid peavad ära tegema suure töö selleks, et organiseerida elanikkonna häireteta varustamist kogu aasta jooksul köögivilja, puuvilja ja marjadega nii värselt kui ka konservitult.

Ei tohi nõrgestada tee kasvatamisele suunatud tähelepanu. Gruusia, Aserbaidžani ja Krasnodari krai kolhoosidel, sovhoosidel, spetsialistidel ja teadlastel on tõiseid saavutusi. Viimaste aastate jooksul on aretatud head kodumaised teesordid. Kuid kodumaise tee tootmise praegune tase ei rahulda veel elanikkonna nõudmist selle massitarbesaaduse järele.

On kavas laiendada teeistanduste all olevat pindala 85 000 hektarini, samuti tõsta teepõõsaste viljakust Aserbaidžanis, Krasnodari krais ja Gruusia rajoonides.

Tuleb pöörata tõsist tähelepanu tee kvaliteedi parandamisele, ja seda eriti teelehtede parema töötlemise arvel.

MÕNINGAID PÕLLUMAJANDUSHARUDE PLANEERIMISE KÜSIMUSI

Tuleb märkida, et puudusi ja vigu planeerimise küsimustes, milledest kõneldi Keskkomitee septembripleenumil, likvideeritakse väga aeglaselt.

Planeerimise praeguse praktika juures ei lange ühtede või teiste põllumajanduslike kultuuride paigutus tihti ühte majanduslike tingimustega ning mullastiku ja kliima tingimustega, samuti nende kogemustega, mis on kohalikul elanikkonnal ühtede või teiste põllumajandusharude osas.

Käesoleval pleenumil peame avaldama oma soovid selles küsimuses. Ka mina tahan arutluse korras esitada mõningaid kaalutlusi.

Kohalikud töötajad on täiesti õigesti üles tõstnud küsimuse, et planeerimine on meil liialt tsentraliseeritud. See takistab olemasolevate võimaluste kasutamist, pidurdab kolhoosnikute loovat initsiatiivi ja vähendab nende huvi viljakuse tõstmise vastu. Mulle tundub, et need märkused väärivad tähelepanu.

Tuletan meelde, et juba 1939. aastal, selleks et arendada kolhoosnikute initsiatiivi teraviljakultuuride viljakuse edasisel suurendamisel, tõsta kolhooside vastutust üksikute teraviljakultuuride külvi planeerimisel ning tõmmata planeerimisele kaasa kolhoosnikute laiad hulgad, tühistasid partei Keskkomitee ja valitsus oma määrusega varem kehtinud korra, mille järgi kolhoosidele kindlasti anti plaanid iga teravilja kohta eraldi. Selle määrusega kehtestatud korra järgi anti kolhoosidele õigus omal äranägemisel jagada külviplaani teraviljakultuuride osas, arvestades mullastiku ja kliima tingimusi ning majanduslikke tingimusi, kuid nii, et oleks kindlustatud riiklike viljamüügi kohustuste täitmine vastavate kultuuride alal.

Võis oodata, et Riiklik Plaanikomitee ja põllumajandusega tegelevad ministriumid selle planeerimise korra laialdaselt välja töötavad ja kõigi põllumajandusliku tootmise harude planeerimisel kasutusele võtavad. Tegelikult aga juhtus vastupidi. Riikliku Plaanikomitee ja põllumajandusega tegelevate ministriumide töö praktikas ignoreeriti seda korda, millel eelmisega võrreldes on suuri paremusi, ning tegelikult seda korda ei rakendatud.

Peaksime kehtestama niisuguse planeerimise korra, mis, säilitades riigi kätes põllumajanduse arendamise plaad-

nilise juhtimise, teeks võimalikuks kohapealse initsiatiivi ulatusliku avaldumise.

Põllumajandusliku tootmise õige planeerimine peab aitama saada maksimaalse hulga toodangut põllumajanduslike kõlvikute iga 100 hektari kohta. Tuleb järele mõelda, et see printsiip kajastuks tulevikus meie plaanides. Sealjuures ei tohi sallida stiihilisust, riik peab planeerima tootmist oblastitele, kraidele ja vabariikidele otsustavat tähtsust omavate näitajate põhjal, määrates ülesandeid teatud hulga põllumajandussaaduste kohustusliku müügi alal.

Kui tekib vajadus laiendada ühtede või teiste kultuuride, näiteks suhkrupeedi, puuvilla, lina, viinamarja külvipinda, siis määrab valitsus ülesanded nende kultuuride kasvatamise alal. Niisugusel korral võetakse vastu otsus, mis tehakse teatavaks rajoonidele, masina-traktorijaamadele, kolhoosidele.

Riiklik Plaanikomitee ja põllumajandusega tegelevad ministeeriumid peavad tõsiselt ja põhjalikult uurima neid küsimusi ning esitama vajalikud ettepanekud.

Samuti tuleb parandada loomakasvatusharude paigutuse planeerimises esinevad puudused. Ka siin esineb küllaltki palju vigu. Toon mõned näited:

Reas mittemustmullatsooni oblastite kolhoosides, kus on head looduslikud söödakõlvikud ja soodsad tingimused silokultuuride, kartuli ja juurvilja kasvatamiseks, tähendab ka piimakarjakasvatuse kiireks arendamiseks, suureneb lehmade arv aeglaselt ja ei ole veel saavutanud sõjaseelset taset.

Samal ajal planeeriti siin lambakasvatust, mille arendamiseks ei ole vajalikke tingimusi. Arhangelski ja Vologda oblasti kolhoosides moodustas lehmade arv 1. jaanuaril 1954. aastal 1940. aastaga võrreldes 87—83 protsenti, lammaste arv aga oli 25—10 protsendi võrra sõjaseelsest suurem; Vladimiri oblasti kolhoosides suurenes lammaste arv isegi 86 protsendi võrra.

Peab ütlema, et ka kogu mittemustmullavööndis — selles piimakarjakasvatuse tähtsaimas rajoonis — kasvas veiste arv sõjaseelse tasemega võrreldes kõigest 5 protsenti, lammaste arv aga suurenes 55 protsenti, ja seda vaatamata sellele, et paljud selle tsooni rajoonid on vähe sobivad kõrge produktiivsusega lambakasvatuse arendamiseks. 1953. aastal müüsid mittemustmullatsooni kolhoosid riigile

villa kõigest 3 protsendi ulatuses meie maa kolhooside villavarumisplaanist. Sellepärast ei tule nende rajoonide jaoks kohustuslikult planeerida lammaste kasvatamist. Kolhoosid ja kolhoosnikud võivad kasvatada ja peavadki kasvatama lambaid — eriti kasukanahka andvaid lambaid — oma äranägemise järgi, olenevalt kohalikest tingimustest.

Ei ole kuigi põhjendatud karakulli lammaste arvu tunduva suurendamise planeerimine reas Ukraina, Krasnodari krai, Astrahani ja Stalingradi oblastite rajoonides, kus peenvillaliste lammaste kasvatamine võib anda suurt tulu.

Võrreldes sõjaeelse perioodiga on lammaste ja kitsede arv Nõukogude Liidus kõigi kategooriate majandites tõusnud 91,6 miljonilt 135,9 miljonini 1. oktoobriks 1953. Mõõdunud aastal saadi meil ainult veidi üle 230 000 tonni villa, sealhulgas peenvilla kõigest 32 000 tonni.

Selleks, et suurendada lähemal aastail villase riide müüki elanikkonnale 2—2,5 korda, peab villatoodang meie maal suurenema 1958. aastal umbes 450 000 tonnini, sealjuures peenvilla toodang — 150 000 tonnini.

Peenvilla ja poolpeenvilla tootmise peamiseks piirkonnaks, samuti peenvillaliste lammaste kasvatamise tõubaaiks on Põhja-Kaukaasia, samuti Lõuna-Ukraina, Volga alam- ja keskjooksu kolhoosid ja sovhoosid. 66 protsenti peenvillast, mis toodeti meie maal 1952. aastal, langeb Põhja-Kaukaasia rajoonidele. Kuid ka siin ei kasutata villa tootmise edasise suurendamise võimalusi kaugeltki täielikult.

Peenvillaliste lammaste arvu kasvu ja villatoodangu suurenemist pidurdab nendes rajoonides suurel määral karjamaade korraldamatus. Suured karjamaade territooriumid on veeta ning paljud kolhoosid on sunnitud vedama suvel lammastele vett mõnikord kümnete kilomeetrite tagant. Lähemal aastail tuleb läbi viia suured tööd karjamaade varustamiseks veega, ehitada Põhja-Kaukaasias, Ukraina lõunaosas ja Volgamaal 2000—3000 kaevu ning vee- ja niisutuskanalit.

«Tšornõje Zemli» ja Kizljari karjamaad sobivad kõige paremini peenvillaliste lammaste kasvatamiseks: lammaste karjatamine talvel nendel karjamaadel tõstab villatoodangut kilogrammi võrra ja rohkemgi. Kuid neid karjamaid ei kasutata ratsionaalselt.

«Tšornõje Zemli» territooriumil ja nendega piirnevates

Astrahani oblasti rajoonides asub 13 karakulli lammaste kasvatamise ja seitse lihalammaste kasvatamise sovhoosi, mis alluvad Sovhooside Ministeeriumile. Nendes sovhoosides on kuni pool miljonit hektarit karjamaid, mida loomad ei kasuta. Oleks otstarbekohane viia karakulli lambad Astrahani oblastist Kasahstani, karakulli lammaste ja lihalammaste kasvatamise sovhooside territoorium aga ära kasutada peenvillaliste lammaste kasvatamiseks, mis suurendaks peenvillaliste lammaste kasvatamiseks kasutatavate karjamaade pindala 3 miljoni hektarini.

Selle küsimuse uurimine kohalike organisatsioonide ja Nõukogude Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi töötajate poolt näitas, et Põhja-Kaukaasia tsoonis koos Volgamaa ja Ukraina rajoonidega on võimalik suurendada lammaste arvu 4—5 aasta jooksul 32 miljonilt 51 miljonini; villa — peamiselt peene ja poolpeene — tootmist tõsta 68 000 tonnilt 160 000 tonnini 1958. aastal.

Altai ja Krásnojarski krai, Omski ja Tšita oblasti, Burjaatmongoli ANSV ja teiste Siberi rajoonide laialdased maa-alad võimaldavad siin luua teise peen- ja poolpeenvilla tootmise baasi. Paljude eesrindlike Siberi kolhooside eeskuju annab veenvalt tunnistust sellest, et on võimalik saada keskmiselt 4—4,5 kilogrammi villa peenvillaliselt lambalt ja 3—3,5 kilogrammi villa poolpeenvillaliselt lambalt.

Tohutuid võimalusi lambakasvatuse arendamiseks on Kasahstanis ja Kesk-Aasia vabariikides. On välja arvestatud, et lammaste üldarvu on siin võimalik suurendada 1958. aasta oktoobriks peaaegu kahekordseks, tõstes lammaste arvu praeguselt 37 miljonilt 60 miljonini.

Usbeki, Turkmeeni ja Tadžiki NSV-s ning Kasahhi NSV lõunarajoonides on olemas tingimused karakulli lammaste ja rasvasabalammaste arvu märgatavaks kasvuks ja karakullnakkade kvaliteedi paranemiseks.

Selleks, et edukalt lahendada lammaste arvu edasise suurendamise ülesanne Kesk-Aasia ja Kasahstani rajoonides, tuleb läbi viia suured tööd karjamaade veega varustamise alal. Neis rajoonides on üle 120 miljoni hektari karjamaid, mida praegu peaaegu üldse ei kasutata vee puudumise tõttu. Lähema 2—3 aasta jooksul tuleb Kasahstani ja Kesk-Aasia rajoonides varustada veega ja võtta kasutusele vähemalt 40 miljonit hektarit karjamaid.

Tuleb pöörata väga tõsist tähelepanu söötade kindlustus-

varude loomisele lammaste jaoks loodusõnnetuste korraks. Teatavasti hukuvad rändkarjamaadel mõnel aastal suurte lumesadude tõttu, mis ei võimalda maast sööta kätte saada, sajad tuhanded ja miljonid loomad. Nii hukkus 1951. aasta jaanuaris-märtsis ainuüksi Kasahstani kolhoosides enam kui poolteist miljonit lammast. 350 000 lammast hukkus Usbeki NSV kolhoosides.

Kulutused seoses kolhooside abistamisega ja loodusõnnetuste tagajärgede likvideerimisega moodustasid 1951. aastal kõige tagasihoidlikumate arvestuste järgi enam kui 600 miljonit rubla. Kui on olemas söötade kindlustusvarud, mis on õigeaegselt toimetatud talvituspaikadesse vähemalt 1—2 tsentneri ulatuses iga lamba kohta, siis tagab see loomade arvu säilitamise ebasoodsatel aastatel.

Kuid mineviku kurvad kogemused ei ole rea vabariikide ja oblastite juhtivatele töötajatele midagi õpetanud. Kolm aastat tagasi hukkus Stavropoli krai kolhoosides talvistel karjamaadel ligi 300 000 peenvillalist lammast. Kuid ka tänava varustasid krai kolhoosid «Tšornõje Zemli» rajoonides lambaid heinaga kõigest 20—25 päevaks.

Seoses ebasoodsate ilmastikutingimustega käesoleva aasta jaanuaris ja veebruaris tuli uuesti puhastada teid traktorite, greiderite, buldoosrite ja isegi tankidega ning vedada söötasid kiires korras kohale autodel. Sealjuures oleks enamik krai lambakasvatuskolhoosidest, kellel igaühel on 10—15 autot, võinud õigeaegselt vedada «Tšornõje Zemli» rajooni küllaldase hulga söötasid ning ära hoida peenvillaliste lammaste massilise lõppemise.

Nii, seltsimehed, on lugu üksikute põllumajandusharude planeerimise ja paigutamise. Nende puuduste likvideerimine loob täiendavad eeltingimused põllunduse ja loomakasvatuse edasiarendamiseks.

*

Üheks aktuaalseks küsimuseks on põllumajanduse kompleksse mehhaniseerimise küsimus. Meil ei ole seni veel täielikku komplekti masinaid, tööriistu ja mehhanisme tööde kogu kompleksi teostamiseks põllumajanduslike kultuuride kasvatamise ja üksikute majapidamisharude alal.

Teravilja tootmine on kõige ulatuslikumalt mehhaniseeritud põllumajandusharu, kuid ka siin on rida palju jõukulu nõudvaid töid mehhaniseeritud nõrgalt või üldse meh-

haniseerimata. Niisuguste tööde hulka kuuluvad eelkõige teravilja töötlemine pärast koristamist (puhastamine ja kuivatamine), vilja kaalumine, peale- ja mahalaadimine, põhu ja aganate koristamine ja kuhjapanek. Selletõttu kulub teravilja koristusjärgsele töötlemisele ning põhu ja aganate kogumisele tunduvalt rohkem tööjõudu kui kõigile teistele teraviljade kasvatamise töödele.

Terav on suhkrupeedi kasvatamise kompleksse mehhaniseerimise lõpuleviimise küsimus. Aruannetes märgitakse, et suhkrupeedi koristamise mehhaniseerimise ulatus on 80 protsenti, tegelikult aga koristatakse kombainidega kõigest 7 protsenti suhkrupeedist, ülejäänud 73 protsenti aga peedi üleskündjatega. See on aga tegelikult ammutuntud riist, selle kasutamine mehhaniseerib ainult peedi väljakaevamise protsessi, kõik ülejäänud tööd aga tuleb teha käsitsi.

Mehhaniseerimata on samuti palju jõukulu nõudvad tööd kiulina, kanepi, puuvilla ja söödakultuuride kasvatamise ja koristamise alal ning söötade töötlemise ja rea teiste põllumajandusharude alal.

On teada rippmasinate ja rippriistade rakendamise paremused ja majanduslik kasulikkus, mis võimaldavad vähendada tööjõu hulka, sest neid juhib traktorist ja ei ole vaja haakeriistal töötajat. Masina-traktori ja amadel ja sovhoo-sidel on 1956. aasta lõpuks enam kui 300 000 vaheltharimistraktorit. Rippriistade kasutamine võimaldab vabastada vähemalt 300 000 haakijat. Rippmasinate valmistamiseks kulub peaaegu kaks korda vähem metalli kui haakemasinate tootmiseks. Rippriistade juurutamine areneb senini aeglaselt; tegelikult on nende massilisele tootmisele asutud alles viimasel ajal.

Üksikute masinate konstruktsioone töötati välja ja hakati tootma, koordineerimata teiste masinatega, mis peavad töötama kompleksis. Nii näiteks valmistati palju aastaid kaherealisi kartulipanemismasinaid, kultivaatorid kartulipõldude vaheltharimiseks aga valmistati neljarealistena, kuigi on teada, et kaherealise masinaga mahapandud kartulit on paljudel juhtudel võimatu harida neljarealise kultivaatoriga.

Põllumajanduse Ministeerium, Sovhooside Ministeerium, Masinatööstuse Ministeerium ja NSV Liidu Riiklik Plaanim Komitee on lasknud sellel tööal areneda isevoolu teed.

On vaja varustada lähema aasta-paari jooksul meie maa masinate ja mehhanismidega, mis kergendaksid tööd

ja tõstaksid tööviljakust põllumajanduses. Meil on küllalt kvalifitseeritud kaader, kes on võimeline looma täiusliku konstruktsiooniga masinaid, meie tööstus aga on võimeline kindlustama igasuguste masinate valmistamist.

Halb on olukord traktorite ja põllutöömasinade tagavaraosade valmistamise alal. Tööstuslikud ministeeriumid ei täida aastast aastasse tagavaraosade tootmise riiklikku plaani. Tagavaraosi toodetakse reeglina mitte kinnitatud nomenklatuuri alusel, vaid üldsummas, s. o. detailide maksumuse alusel. Sellega tekitatakse põllumajandusele usumatult suurt kahju. Üksikute detailide puudumise tõttu paljud traktorid ja masinad seisavad, mis venitab põllutööde tegemise tähtaega ning vähendab viljakust.

Masinatööstuse Ministeerium ja tema varustusorganid suhtuvad hooletult sellesse, et masina-traktori jaamad ja sovhoosid võiksid õigeaegselt saada vajalikul hulgal tarvimevaid tagavaraosi. On täiesti põhjendatud, kui esitada masinatööstuse ministrile sm. Akopovile küsimus, miks on tagavaraosade tootmine muutunud mingisuguseks lahendamatuks probleemiks, miks suhtuvad ministeeriumi töötajad sellesse tähtsasse üritusse vastutustundetult, miks ei rahulda nad masina-traktori jaamade ja sovhooside vajadusi?

On vaja tõsta tööstuse ja varustusorganite töötajate vastutust tagavaraosade tootmise ja müügi plaani täitmise eest ning võtta rangelt vastutusele juhtivad töötajad, kes plaani täitmise nurja ajavad ega kindlusta tagavaraosade kompleksset väljasaatmist.

Ülesanne — arendada tagavaraosade tootmist niisugusel hulgal ja niisuguses nomenklatuuris, mis rahuldaksid täielikult masina-traktori jaamade ja sovhooside vajadused masinate häireteta töö alal — on edasilükkamatu. Põllumajanduse Ministeeriumil ja Sovhooside Ministeeriumil tuleb välja töötada abinõud selleks, et tõsta masina-traktori jaamade ja sovhooside töötajate huvi tagavaraosade ökonoomse kulutamise vastu.

TERAVILJA TOOTMISE SUURENDAMISEST SOVHOOSIDES JA NENDE MAJANDUSLIKU TEGEVUSE PARANDAMISEST

Seltsimehed! Meil tuleb hakata tõsiselt tegelema sovhoosidega. Meie maal on olemas 4835 sovhoosi, neist

3579 sovhoosi Sovhooside Ministeeriumi, 869 sovhoosi Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi ja 387 sovhoosi teiste keskasutuste süsteemis.

Sovhoosid on varustatud esmaklassilise tehnikaga, mis võimaldab põhilised põllutööd täielikult mehhaniseerida. Iga aastaga laieneb suurt jõukulu nõudvate tööprotsesside mehhaniseerimine loomakasvatuses. Sovhoosides on võrsunud põllumajandusliku tootmise meistrite rohkearvuline kaader, kes, laialdaselt rakendades teaduse ja eesrindlike kogemuste saavutusi, saab häid põllumajanduslike kultuuride saake ja saavutab loomakasvatuses kõrge produktiivsuse. Eesrindlikud sovhoosid kasutavad maad õigesti ja intensiivselt.

Allpool on ära toodud andmed põllumajandussaaduste tootmisest mõnedes parimates sovhoosides põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta 1953. aastal:

Sovhoosid	Veiseid	sealhulgas lehmi	Piima (tsentne- rites)	Loomade ja kodulindude liha (tapa- kaalu tsent- nerites)
«Lesnõje Poljanõ»	71	29	1303	59
«Kommunarka»	55	28	1177	127
«Gorki-II»	33	14	937	133
«Holmogorski»	44	21	959	38

Silmapaistvaid tulemusi esineb tavaliselt nendes sovhoosides, millede eesotsas seisavad head juhtijad, heade võimetega organisaatorid.

Kahjuks on kõrgete näitajatega sovhoose praegu veel vähe. Palju majandeid töötab halvasti, kahjumiga, kasutab pillavalt suuri maamassiive, annab vähe teravilja, liha, piima ja teisi toiduaineid.

Paljude sovhooside suureks puuduseks on madal viljakus. NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi ja tema kohalike organite juhtivad töötajad ei võta tarvitusele abinõusid selleks, et see puudus likvideerida.

Kõige tõsisemaks veaks sovhooside arendamises on teravilja tootmise tunduv vähenemine. Faktidest, mis praegu on meie käsutuses, võib teha järelduse, et Sovhooside Ministeeriumi juhtivate töötajate jõupingutused ei ole olnud

suunatud teravilja tootmise suurendamisele, vaid on olnud suunatud selle vähendamisele.

1940. aastast 1953. aastani vähenes teraviljakultuuride erikaal sovhooside kogu külvipinnast 69 protsendilt 52 protsendini. Kuid selle eest on söödakultuuride all olev pindala suurenenud 27 protsendilt 44 protsendini, peamiselt mitmeaastase põldheina külvamise arvel. Reas sovhoosides on viimasel ajal mitmeaastase põldheina alla võetud kuni kaks kolmandikku kogu külvipinnast. Kui mitmeaastasele põldheinale lisandada üheaastane põldhein, siis teravilja ja kõigi teiste põllumajanduslike kultuuride jaoks on paljudes sovhoosides jäänud kõigest 20—25 protsenti külvipinnast. On tekkinud omamoodi «heina»-sovhoosid, kes sisuliselt ei tooda ei teravilja ega teisi väärtuslikke kultuure, kuid külvavad palju põldheina. Kuid ka heina sääraistes sovhoosides ei ole, nende põllud kasvavad täis karuohakat ja muud umbrohtu.

Tškalovi oblasti «Brodõ» sovhoosis oli 1952. aastal 6210 hektari suurusest külvipinnast teraviljakultuuride all kõigest 1690 hektarit ja mitmeaastase põldheina all 3617 hektarit, s. t. üle kahe korra rohkem. Omski oblasti «Moskalenski» sovhoosis oli 9210 hektari suurusest külvipinnast teravilja all 2690 hektarit, mitmeaastase põldheina all aga 5240 hektarit ehk peaaegu kaks korda rohkem.

Võib-olla heinakülvide domineerimine võimaldab «heina»-sovhoosidel koguda suuri saake ja saada palju heina? Ei midagi säärast. Seesama «Brodõ» sovhoos saab hektarilt kõigest 2,3 tsentnerit mitmeaastast põldheina ja «Moskalenski» sovhoos 4 tsentnerit põldheina. Sellised sovhoosid ei ole erandiks.

Tekib küsimus: Kas sääraseid fakte võisid Sovhooside Ministeeriumi juhtivatele töötajatele teadmata olla? Nad olid sellistest faktidest teadlikud, kuid, unustanud oma kohustuse hoolitseda teravilja tootmise suurendamise eest, sovhooside kaubatootlikkuse ja rentaabluuse tõstmise eest, astusid faktiliselt riigivastase praktika stimuleerimise teele, oma süsteemi töötajate hulgas teiste turjal liugulaskmise meeolude õhutamise teele.

Just ebaõige juhtimise tagajärjel võttis sovhoosides võimust ja sai valitsevaks teraviljakultuuride tootmise vähendamise joon, kuigi see on riigi huvidega kisendavas vastuolus.

Säärase väära praktika tagajärjel annavad paljud sovhoosid meie maale vähe põllumajandussaadusi.

Üksikute oblastite ja vabariikide sovhoosid saavad riigilt söödateravilja ja teisi jõusöötaid märksa rohkem kui nad toodavad.

Ministeerium on kohustatud otsustavalt tõstma sovhooside juhtimise taset, operatiivselt vahele segama nende majanduslikku tegevusse, taotlema, et eesrindlikke võtteid ja meetodeid rakendataks kõigis sovhoosides. Seda ei ole ministeerium seniajani teinud, mida võib selgitada järgneva näite varal.

Krasnodari krai viljakatel maadel asuvad Berezanski ja Novo-Pokrovski teraviljasovhoos. Nende 1953. aasta töötulemused on järgnevad:

	Berezanski teravilja- sovhoos	Novo- Pokrovski teravilja- sovhoos
Oldine külvipind hektarites	11 911	19 283
sealhulgas teravilja hektarites	7 548	12 094
sellest nisu hektarites	6 616	9 983
Teraviljakultuuride viljakus tsentnerites hektarilt	18,9	11,8
sealhulgas talinisu tsentnerites hektarilt	19,9	12,5
Riigile anti põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta:		
teravilja tsentnerites	863	371
piima tsentnerites	79	28
liha tapakaalu tsentnerites	25	8
sealhulgas sealiha põllumaa 100 hektari kohta	24,5	5,7
Ühe toodangutsentneri omahind:		
teravilja rublades	17	27
piim rublades	78	92
veiseliha rublades	390	663
sealiha rublades	560	1 007

Nende sovhooside majandusliku tegevuse tulemused on järgmised: esimeses sovhoosis saadi kasumit 979 000 rubla suuruses summas, teises sovhoosis aga tekkis kahjum 1 037 000 rubla suuruses summas.

Nagu teisteski sovhoosides, ei olene siin töötulemused vihmast või päikesest, vaid sõltuvad sellest, kes majapidamist juhib ja kuidas seda tehakse. Berezanski sovhoosis

töötab direktorina sm. Lössenko, hea organisaator, teises aga sm. Bubnov, kes juhib majapidamist nõrgalt ja oskamatult. Tema «juhtimine» läks riigile kalliks maksma. Sovhoosil tekkis aasta jooksul miljon rubla kahjumit, ja kui palju toodangut jättis ta meie maale andmata.

Niisiis on meie ees kaks sovhoosi, kes töötavad ühesugustes mullastikulistes ja kliimaatilistes tingimustes, omavad ühesuguseid kasvuvõimalusi. Tulemused aga, nagu näete, on täiesti erinevad.

Mispärast ei saa eesrindlikus Berezanski sovhoosis väljakujunenud tööpraktikat rakendada Novo-Pokrovski sovhoosis ja teistes teraviljasovhoosides? Muidugi saab.

Kus on siin siis ministeeriumi organiseeriv osa? Kas tõesti selleks, et eesrindlik viia üle ühest sovhoosist teise, on tarvis aastakümneid? Ei, asi seisab selles, et ministeeriumi töötajad ei uuri majapidamise õige organiseerimise kogemusi, et neid teistele edasi anda. Ministeerium sallib aastaid sovhoosides niisuguseid juhtijaid, kes ei kindlusta ega suudagi kindlustada õiget juhtimist, ei asenda niisuguseid juhtijaid teiste, heade võimetega juhtijatega. On tegemist iseooluga. Ministeeriumi juhtivad töötajad ei süvene iga üksiku sovhoosi ellu ja olukorra üle otsustavad ainult keskmiste näitajate järgi.

Sellest, missugune korralagedus on Sovhooside Ministeeriumi süsteemis, annavad tunnistust ka hobusekasvanduste tööpraktikast võetud rohkearvulised faktid.

NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi hobusekasvandustele on keskmustmullaoblastite, Põhja-Kaukaasia, Volgamaa, Ukraina, Siberi ja Kasahstani rajoonides kinnistatud 4,2 miljonit hektarit maad. Hobusekasvandustes oli 1952. aasta lõpuks, arvestatuna põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta, kõigest 2,7 tõuhobust, 1,5 veist, 0,3 lehma, 11,5 lammast, sigu aga oli põllumaa 100 hektari kohta kolm.

Hobusekasvandustes saadi 1952. aastal põllumajanduslike kõlvikute 100 hektarilt: 84 tsentnerit teravilja, 5 tsentnerit piima, s. t. 5 liitrit hektari kohta, 0,7 tsentnerit veiseliha tapakaalus, 0,3 tsentnerit lambaliha, 0,4 tsentnerit villa, sealihaga saadi põllumaa 100 hektari kohta 2,3 tsentnerit. Kuid sealjuures said hobusekasvandused riigilt 1952. aastal 838 000 puuda söödateravilja, kliisid ja kombineeritud sööta.

Hobusekasvanduste direktoritena aga töötavad ju arva-

tavasti kommunistid, nad esinevad koosolekutel, kiidavad partei joont heaks, töötavad, et võitlevad kommunismi ülesehitamise eest. Kuid, teate, niisugune «võitlus» meenu-
tab tuntud valmi kärbsest, kes härja sarvedel istudes samuti «kündis». Niiviisi istuvad paljud hobusekasvanduste juhtijad riigi kukil ja kisavad: «Näe, kus meie kündsimel!»

Need «kündjad» on kaotanud vastutustunde neile usaldatud töö eest. Nad elavad muretult, mõnusalt, ei tunne millegi pärast rahunust. Nende kätte usaldatud põllud on piiritud nagu Kotšubeil. On teil meeles Puškini värsid:

«On au ja rikkust Kotšubeil.
Ta rohumail ei paista raja.
Ta ratsud söövad sääl — ja neil
ei ole karjust üldse vaja.»

Nõnda oli see Puškini «Poltaava» aegadel. Säärane on pilt ka praegu meie hobusekasvandustes. Kuid tänapäeva kotšubeidel on peale mõõtnatute põldude olemas veel ka sõiduauto, olemas on ka tiigike ja kalakesed selles tiigikeses. Kõik on neil olemas, ei ole ainult tõelist tööd, armastust asja vastu. Ei ole oskust ja soovi majandada nii nagu vaja.

See on häbi, millele tuleb kiiremini teha lõpp! Kui üles künda maad, mida hobusekasvandused ei kasuta, külvata nendele maadele nisu ja teisi kultuure, siis meie riik saab täiendavalt palju vilja. See on ju lausa kuritegu, kui parimad teraviljakasvatamiseks sobivad maad, nagu näiteks Krasnodari kraisis, Kirovogradi oblastis ja teistes, hobusekasvanduste käsutuses olles lähevad tegelikult asjalt kaotsi.

Seltsimehed, mispärast see nõnda sünnib? Meil on ju olemas sovhooside minister ja tema asetäitjad, ministeeriumis on olemas mitmesugused peavalitsused, on olemas ka spetsialistid. Kas nemad ei näe seda? Kas tõesti on niisuguseid «avastusi» tarvis teha mingisuguse laboratooriumi kaudu? Säärane rumalus on silmaga näha ka kõige lihtsamale inimesele, kui ta ainult ausalt ja kohusetundlikult suhtub oma tööülesannetesse.

Sääraseid inimesi tuleb paljastada, neid tuleb hukka mõista kui rahva vara raiskajaid, hooletuid töötajaid, kes pidurdavad võitlust suurema hulga toiduainete saamise eest meie maa elanikkonnale.

Oma rikkalike võimaluste oskusliku kasutamise korral

võivad sovhoosid järsult suurendada mitte üksnes teravilja ja teiste kultuuride, vaid ka loomakasvatussaaduste tootmist. Kuid riik saab seniajani sovhoosidelt vähe liha, piima, villa.

Põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta arvestatult annavad sovhoosid riigile kõigest 23 tsentnerit piima, 5 tsentnerit liha tapakaalus ja 45 kilogrammi villa.

Mingisugusel määral rahuldavaks ei saa tunnistada sea-liha tootmist looderajoonide, keskmitemustmullavööndi ja Valgevene sovhoosides, Volgamaa ja Põhja-Kaukaasia rajoonides, kus kartulite ja maisi kasvatamiseks söödana sigade nuumamiseks on olemas suuri võimalusi.

Sovhooside toodangu omahind on veel kõrge. Eriti suur on sealiha omahind, sest sovhoosid nuumavad loomi kalli kohaleveetava jõusöödaga. Äärmiselt piiratud ulatuses kasutatakse selleks otstarbeks kartuleid, eriti mittemustmullavööndis, Lõuna stepirajoonides aga maisi.

Niisamasuguseid puudusi esineb ka teiste ministeeriumide sovhooside töös, näiteks Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi sovhoosides.

Selle ministeeriumi süsteemis on sovhoosid loodud tehniliste kultuuride tootmiseks suhkru-, piirituse-, tärklise- ja siirupivabrikute ning teiste toiduainetetööstuse ettevõtete tsoonides. Näiks loomulikuna, et need sovhoosid peaksid tootma rohkem tehnilisi kultuure, köögivilja ja kartuleid. Kuid seda ei sünni. Tehnilised kultuurid moodustavad külvipindades kõigest 11 protsenti, teraviljakultuurid — 44 protsenti ja söödakultuurid — 41 protsenti, sealhulgas mitmeaastane põldhein — 25 protsenti.

Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi sovhoosidel on põllu-, heina- ja karjamaa iga 100 hektari kohta vähe loomi. Põllumajanduslike kõlvikute 100 hektari kohta tuleb siin kõigest 17 veist, sealhulgas 5 lehma, ja põllumaa 100 hektari kohta 18 siga. Selle ministeeriumi sovhoosid annavad riigile põllumajanduslike kõlvikute iga 100 hektari kohta 112 tsentnerit piima ja 19 tsentnerit liha tapakaalus.

Toidukaupade Tööstuse Ministeerium arendab halvasti veiste nuumamist toiduainetetööstuse ettevõtete jäätmetega. Neid võimalusi ei kasuta ka Sovhooside Ministeeriumi sovhoosid, kes aastast aastasse annavad riigile palju lahjasid loomi. Veelgi enam, — Sovhooside Ministeerium on

korduvalt pöördunud valitsuse poole palvega lubada tal anda riigile halva toitumusega kariloomi.

Tuleb märkida, et liha varumine edeneb meil halvasti. Varutud loomad kaotavad palju kaalus ja toitumuses, enne kui nad jõuavad tapamajani, mille tagajärjel esineb suuri kadusid liha kaalus ja kvaliteedis ning naha kvaliteedis.

Teisest küljest esineb väärtuslike söötade — suhkrupeedilõikude, praaga, pressimisjäätmete ja teiste toiduainetetööstuse jäätmete suuri kadusid. Ebaökonoomselt kasutatakse ka kliisid ja õlikooke.

Suhkrupeedilõikuseid tuleb paremini kasutada kolhoosidest saabuvate kariloomade nuumamiseks. Tuleb omada nuumamisbaase, varustada neid kliide, õlikookide, suhkrupeedilõikude, pressimisjäätmete ja praagaga. Nuumamist organiseerides võib saavutada kõrgekvaliteedilise liha suure kaaluilbe, parandada nahkade kvaliteeti jne.

1953. aastal läks toiduainetetööstuse ettevõtetes kaduma ligi 2 miljonit tonni väärtuslikke jäätmekärbmeid (suhkrupeedilõikuseid, praaga, pressimisjäätmekärbmeid ja muud), mis oma teiteväärtuselt on võrdsed 242 000 tonni teraviljaga.

Halvasti kasutatakse sigade nuumamiseks sööklate ja linnaköökidest toidujäätmekärbmeid. See asi tuleb organiseerida nõnda, et sööklad, sanatooriumid, lastekodud, haiglad, sõjaväeosad ja teised nuumaksid enda juures sigu. Nuumamisest saadavat liha kasutagu organisatsioonid ja asutused oma töötajate paremaks toitlustamiseks. Selleks aga, et luua materiaalne huvi, tuleb nuumamisest saadavat liha müüa toiduks omahinnaga.

Sovhoosid võivad ja peavad kõige lühema aja jooksul kahekordistama ja isegi rohkem kui kahekordistama teravilja ja loomakasvatussaaduste tootmise ja riigile andmise, nad võivad ja peavad tegelikult saama kõrge rentaablu-sega ja eeskujulikeks majanditeks.

Juba lähema kahe—kolme aasta jooksul on sovhoosid kohustatud viima leivaviljaandmise vähemalt 500 miljoni puudani ja ühtlasi suurendama riigile antava liha, piima ja teiste põllumajandussaaduste hulka. See on sovhooside töötajate auasi.

PÕLLUMAJANDUSORGANITE TÖÖST

Seltsimehed! Eelmisel Keskkomitee pleenumil toodi esile tõsised puudused masina-traktorijaamade, kolhooside ja

sovhooside juhtimises. Pärast pleenumit möödunud perioodi jooksul oleme me olukorda põhjalikumalt tundma õppinud ja esile toonud uusi laokiloleku fakte reas põllumajandusharudes, millest ma kandsin ette käesolevale pleenumile. Tekib küsimus, kes on siis selles süüdi? Eeskätt juhtijad, kes olid selles väga tähtsas tööloigus.

Sovhooside juhtimise eesotsas oli pikemat aega sm. Skvortsov. Nüüd te näete tema juhtimise tulemusi. Reas sovhoosides kasutatakse maad ebamajanduslikult, mille tagajärjel jääb riigil saamata suur hulk põllumajandussaadusi. Sm. Skvortsov omas usaldust, kuid tegelikult osutus ta viletsaks organisaatoriks ja lühinägelikuks töotajaks. See ei tee talle au. Sellistest faktidest tuleb teha vajalikud järeldused. Vaevalt võib sm. Skvortsov omada niisugust usaldust ka edaspidi. Suurt kahtlust tekitab see, kas ta sovhooside ministri esimese asetäitjana on suuteline olukorda parandama.

Kuid asi ei seisa üksnes sovhoosides ja sm. Skvortsovis. Süüdi on selles NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee üksikud töötajad ja NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi juhtijad, kes lubasid maa ebaõiget kasutamist paljudes rajoonides. Nad olid kohustatud valitsusele ja Keskkomiteele õigel ajal ette kandma olukorrast põllumajanduses, üles tõstma pakilisi küsimusi, võitlema teravilja ja teiste põllumajandussaaduste tootmise suurendamise eest. Tegelikult aga mätsisid nad puudusi paljudel juhtudel kinni.

Vigade eest planeerimises lasub suur süü sm. Demidovil — Riikliku Plaanikomitee esimehe asetäitjal, kes tegeleb põllumajanduse küsimustega, ja sm. Dmitrijev — NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee Põllumajanduse Planeerimise Valitsuse endisel ülemal. Demidov ja Dmitrijev nägid, et teraviljakülvid kolhoosides ja eriti sovhoosides järsult vähenevad, kuid nad ei astunud selle vastu välja, vaid, vastupidi, koguni aktiivselt toetasid ja rakendasid säärast ebaõiget, riigivastast praktikat. Nüüd räägivad Riikliku Plaanikomitee töötajad: «Jah, see on tõepoolest korralagedus.» Kuid see korralagedus oli ju ette nähtud plaanides, mida tegid sm-d Demidov ja Dmitrijev. Need töötajad juurutasid aktiivselt heinaväljasüsteemi nendes rajoonides, kus ta ei anna majanduslikku efekti, mis põhjustas teraviljakülvide tunduvat vähenemist ja teravilja kogusaagi kahanemist. Sm. Demidov ja eriti sm. Dmitrijev

kiusasid taga inimesi, kes tõstsid häält ebaõige planeerimise vastu ja panid ette muuta külvipindade struktuuri. Äratab kahtlust, kas sm. Demidov Riiklikus Plaanikomitees töötades suudab oma vigu parandada.

Tuleb kõnelda põllumajanduse ministri sm. Benediktovi ebaõigest käitumisest. Sm. Benediktov on agronoom, ta on ennast näidanud operatiivse ja printsiipiaalse töötajana. Kuidas ta siis ei pööranud õigel ajal tähelepanu nendele vigadele, ei astunud nende vastu välja? Nähtavasti oli ta uppunud bürokratismi.

Veelgi suuremal määral on nendes vigades süüdi sm. Kozlov — NSV Liidu sovhooside minister. Võidakse öelda, et ta on noor minister, töötab sellel kohal kõigest mõni kuu. Kuid ka eelmisel töökohal oli ta otseselt seotud põllumajandusega ja ta avaldas vahetult mõju põllumajanduse küsimuste lahendamisele — niihästi Riiklikule Plaanikomiteele ja Põllumajanduse Ministeeriumile kui ka Sovhooside Ministeeriumile ja põllumajandusteaduslikele asutustele.

Tuleb otsustavalt esile tuua meie töös esinevaid puudusi, parandada põllumajandusorganite tööd ülalt kuni alla. Selleks aga tuleb eeskätt tõsta kõigi töötajate vastutust, kellele partei ja valitsus on ülesandeks teinud töö põllumajandusorganites.

Septembripleenum seadis ülesandeks korraldada ümber põllumajandusorganite töö. Viimase aja jooksul on läbi viidud Põllumajanduse Ministeeriumi, Sovhooside Ministeeriumi ja Varumise Ministeeriumi reorganiseerimine. Kuid see on ainult väike osa tööst. Kuigi nende ministeeriumide koosseise on märksa vähendatud, on nende aparaat siiski veel kohmakalt suur ja tema tööstiil on vähe muutunud.

Ministeeriumide juhtivad töötajad seisavad seniajani masina-traktori jaamadest, kolhoosidest ja sovhoosidest kaugel, käivad vähe kohtadel. Ei saa pidada normaalseks, et pärast eelmist pleenumit ei ole paljud Sovhooside Ministeeriumi ja Põllumajanduse Ministeeriumi juhtivad töötajad kordagi sovhoosides ja kolhoosides käinud. Välja sõidavad tavaliselt reatöötajad ja sedagi sageli ainult mitmesuguste andmete kogumiseks ja pinnapealseks tutvumiseks olukorraga. Ministeeriumides tuntakse harva huvi selle vastu, mida on töötajad oblastites ja rajoonides käies ära teinud.

Ja kuni käesoleva ajani toimub kohalike organite juhtimine peamiselt direktiivide ja käskkirjade laialisaatmise teel. Seda aga, kuidas tööd masina-traktorijaamas, kolhoosis ja sovhoosis paremini organiseerida, paljud juhtivad töötajad ei tea, ja mis on juba täiesti lubamatu, ei tahagi teada. Nad ülehindavad oma jõudu, arvates, et võivad anda kõigile rajoonidele ja kolhoosidele direktiive kõigis küsimustes ja et nende direktiividest on töö parandamiseks küllalt. Niisugusest enesekindlusest tuleb lahti saada ja teha rohkem organiseerimistööd, sagedamini kohtuda inimestega tootmise alal — kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides.

Ka edaspidi tuleb jätkata ministeeriumide aparaadi vähendamist, osa töötajaid suunata praktilisele tööle. Mõnede elust mahajäänud ja bürokraadistunud töötajate asemele tuleb võtta eesrindlikud inimesed kohtadelt, kellel on masina-traktorijaamade, kolhooside ja sovhooside praktilise juhtimise kogemusi. Selle läbi paraneb töö kindlasti.

Kõige halastamatumat võitlust tuleb pidada bürokratismi ja asjaajamise venitamise vastu, sealjuures mitte üksnes põllumajandusorganites. Ma ei hakka üksikasjaliselt rääkima partei- ja riigiaparaadi töös esinevatest puudustest, sest sellest kõneldakse partei Keskkomitee hiljutises otsuses, millega teie kõik olete kindlasti tutvunud.

Meil tuleb otsustavalt paljastada aparaadi töös esinevaid vigu ja puudusi, likvideerida tööle kahjulik kantseelik-bürokraatliku juhtimise praktika, meie kaader ümber lülitada kasulikule tööle. Ühtlasi tuleb igati tõhustada täitmise kontrollimist, kindlustada kaadri õige valik ja paigutamine, tõsta kõigi töötajate vastutust. Samuti tuleb jätkata aparaadi vähendamist ja tema tegevuse parandamist.

On arusaadav, et seda asja ei saa lahendada ühe hoobiga. Tuleb silmas pidada, et siin me kohtame visa vastupanu bürokraatide poolt, kes on harjunud tegelema ainult paberitega ja ilma nendeta elada ei saa. Bürokraadid ja asjaajamise venitajad ei kao maakeralt ainuüksi sellepärast, et me võtsime vastu otsuse. Tarvis on visa, vaevanõudvat, sihikindlat tööd suure pahe — bürokratismi — väljajuurimiseks. Sellesse töösse tuleb lülitada kõik partei-, nõukogude, ametiühingu- ja komsomoliorganisatsioonid.

Meil tuleb üksikuid administratiivlülisid lähendada tootmisele. Hiljuti võttis valitsus vastu otsuse vabariikliku Musta Metallurgia Ministeeriumi loomise kohta Ukrainas.

Kooskõlastatult Ukraina Kommunistliku Partei Keskkomiteega ja Ukraina NSV Ministrite Nõukoguga tunnistati otstarbekohaseks paigutada see ministeerium Dnepropetrovski, mitte aga Kiievisse. Kavas on luua Ukrainas vabariiklik Söetööstuse Ministeerium. Vabariiklike organisatsioonide arvates tuleb see paigutada samuti mitte Kiievisse, vaid Stalinosse või Artjomovskisse, et ta asuks Donetsi basseini tsentrumis. Siin on kohane meenutada, et pärast kodusõda paigutati kivisöetööstuse valitsuse keskus V. I. Lenini juhendil Artjomovski linna.

Viimaseil aastail on paljud peavalitsused eemaldunud ettevõtetest, keda nad peavad juhtima, ja koondunud Moskvasse. Hiljuti parandas NSV Liidu Ministrite Nõukogu Toidukaupade Tööstuse Ministeeriumi sammu, kes oli Lõunabasseini ja Põhjabasseini Kalatööstuse Peavalitsuse paigutanud Moskvasse. Ja selle valitsuse töötajad istusid Moskvas ja heitsid siit välja oma «paberivõrkusid».

Kui palju aga on veel sääraseid peavalitsusi, keda töö huvides tuleb viia tootmisele lähemale! Seda tuleb teha ka põllumajandusorganites.

Näiteks võib võtta NSV Liidu Sovhooside Ministeeriumi. Tal on olemas Karakulli Lamba Sovhooside Peavalitsus. Kõige suurem osa niisuguseid sovhoose asub Usbeki, Turkmeeni, Tadžiki ja Kasahhi vabariigis. Kus aga asub nende sovhooside peavalitsus? Moskvas. Kas ei oleks parem paigutada ta ühte nimetatud vabariikidest? Samal ministeeriumil on Moskvas olemas niinekultuuride sovhooside trust, enamik trusti sovhoose aga asub Kirgiisi ja Kasahhi vabariigis.

Või võtta näiteks Vene Föderatsiooni Sovhooside Ministeerium. Ministeeriumi keskaparaadis Moskvas on olemas Ida Sovhooside Peavalitsus, kes peab juhtima Primorje, Habarovski ja Krasnojarski kraisis ning Irkutski ja Tšita oblastis asuvaid sovhoose. Moskvas asub Lääne-Siberi Sovhooside Peavalitsus. Kas ei oleks parem paigutada Ida Sovhooside Peavalitsus, ütleme, Irkutski, Lääne-Siberi Sovhooside Peavalitsus aga näiteks Novosibirski? See annaks peavalitsuste töötajatele võimaluse käia sagedamini sovhoosides, tundma õppida nende elu, reageerida järelepärimistele kohtadelt. Sovhooside ja trustide töötajad omakorda võiksid samuti sagedamini käia peavalitsuses.

Niisuguseid näiteid võib rohkesti tuua ka teiste ministeeriumide kohta. Administratiivorganite lähendamiseks

tootmisele ja juhtimise parandamiseks tuleb peavalitsuste ja trustide paigutust revideerida.

Veel kord tuleb meenutada, et põllumajanduse juhtimise parandamises on väga tähtsal kohal põllumajanduslik propaganda, eesrindlaste kogemuste juurutamine. Pärast septembripleenumit on teaduse saavutuste ja eesrindlaste kogemuste propageerimine põllumajanduses mõnevõrra paranenud. Kuid selles suhtes on praegu vähe ära tehtud.

Põllumajanduse Ministeerium ja paljud kohalikud põllumajandusorganid ei ilmuta vajalikku operatiivsust ja sihikindlust uute võtete ja meetodite juurutamisel kolhoositootmisse, nad üldistavad eesrindlaste kogemusi halvasti, mille tagajärjel on põllumajanduslik propaganda paljudel juhtudel üldise, ebakonkreetsse iseloomuga ja elust lahti kistud.

Vähe antakse alles välja häid raamatuid, brošüüre ja plakateid eesrindlike kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside saavutustest, kusjuures oleks arvesse võetud meie maa erisuguste rajoonide tsonaalsed iseärasused, väljaantavad raamatud ja brošüürid on sageli kirjutatud pinnapealselt ega selgita eesrindlaste töömeetodeid.

Eraldi tuleb kõnelda teadusliku uurimise instituutide tööst. Nõukogude põllumajandusteadusel on suuri teeneid sotsialistliku põllunduse arendamises. Nõukogude teadlased on teinud palju kasulikke avastusi, mida juurutatakse laialdaselt tootmisse. Meie maal on võrsunud teaduslike töötajate rohkearvuline kaader.

Kuid tuleb tunnistada, et teaduslike asutuste juhtimises esineb rohkesti olulisi puudusi. Paljudel instituutidel ja katsejaamadel on veel nõrk side kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhoosidega. Mõnedes instituutides töötavad ennast teadusele kaelamäärinud inimesed, kes on praktilises töös läbi kukkunud. Näiteks võib tuua sell sama sm. Dmitrijevi, kes tekitas põllumajanduse arendamisele suurt kahju. Pärast seda, kui Dmitrijev vabastati töölt Riiklikus Plaanikomitees, tehti talle ettepanek sõita tööle ühte masina-traktorijaama või sovhoosi lõunas, kus ta võiks praktikas veenduda, kas näiteks Hersoni oblastis on võimalik saada segaheina suurt saaki. Kuid ta põikles kõrvale, astus Teaduste Akadeemia doktorantuuri ja kasutades akadeemik T. D. Lössenko soosingut, tegi katset saada bioloogiateaduste doktori teaduslik kraad. Töötades Majanduse Instituudis, käib see häda-teadlane ringi kan-

gelasena ja õpetab kõiki, kuidas juhtida põllumajandust, peab loenguid ülikoolis, lühidalt — «rikastab» teadust. Uudis- ja jäätmaade ülesharimise küsimus on meil alles arutusel, sm. Dmitrijev aga ruttab esinema avalike loengutega selles küsimuses. On arusaadav, et meie teadus ei saa säärastelt «õpetatud» meestelt mingit kasu.

Ent kas see näide on ainus? Kahjuks esineb üksikuid, ennast teaduslikeks töötajateks nimetavaid isikuid, kellel ei ole teadusega midagi ühist.

Tuleb pöörata rohkem tähelepanu teaduslikele asutustele, osutada abi teaduslikele töötajatele, need aga, kes on teaduslikesse asutustesse sattunud juhuslikult ega too mingit kasu, tuleb vallandada.

Pidevalt süvenedes teaduslike asutuste töö sisusse, tuleb samuti vaadata, kus nad asuvad. Kui me vaatleme tähelepanelikult, siis avastame ka siin palju kurioosumeid.

Suhkrupeeti kasvatatakse teatavasti peaaesjalikult Ukrainas ja keskmustmullavööndi lõunarajoonides, Suhkrupeedikasvatuse Teadusliku Uurimise Instituut aga asub Moskva lähedal Lenino rajoonis. On selleks vajadust, et see instituut asuks Moskva lähedal? Vaevalt küll. Nähtavasti asub ta siin sellepärast, et mõned töötajad ei juhindu teaduse huvidest.

Samas, Moskva lähedal, asub Mesinduse Instituut. Vae sed mesilased! Nad viibivad alati keemiatehaste suitsus, teie aga teate, et mesilased suitsu eriti ei armasta. Kuid mesilaste huvid ja töö huvid on vastuolus selle instituudi juhtivate töötajate huvidega. Nad saavad väikest meesaaki, kuid neid rahuldab täielikult geograafiline lähedus Moskva-le, kus nad saavad pealinna kauplustest juurde osta kaugemalt siiatoodud mett. Tekib küsimus, kas mesilased ei tunneks ennast paremini, kui instituut asuks teises oblastis?

Edasi. Mis mõte on omada Moskvas Eeterõlikultuuride Teadusliku Uurimise Instituuti? Õlikultuure kasvatatakse ju peaaesjalikult lõunarajoonides.

Seltsimehed, sellesse tuleb vahele segada ja olukorda parandada. Põllumajanduslikud teadusliku uurimise instituudid ja katsejaamad peavad olema paigutatud nendesse tsoonidesse, kus peaaesjalikult kasvatatakse neid kultuure, milliseid see instituut või katsejaam uurib.

Meie maal on igas vabariigis, igas oblastis olemas tingimused teaduslikuks tööks põllumajanduse alal. Riik

annab vajalikke materiaalseid vahendeid. Tarvis on ainult üht — soovi uurida põllumajandust ja viia teadust edasi. Võib tuua kümneid näiteid, kus teadlased, töötades keskuselt eemal, on saanud oma teaduslike avastustega maailmakuulsaks.

Meie partei hindab teadust, sest ilma teaduseta ei saa me edasi liikuda. Nõukogude valitsus on toetanud ja toetab teadlasi igati, on loonud ja loob neile kõik tingimused viljakaks tööks. Kuid me oleme nende pseudoteadlaste vastu, kes on ennast teadusele peale surunud ja arvavad, et teaduslik töö jääb soiku, kui instituut ei asu Moskvas, Sotšis või halvemal juhul Pjatigorskis.

TÖSTA PARTEI-POLIITILISE TÖÖ TASET MAAL

Organiseerides võitlust septembripleenumi otsuste täitmise eest peab Keskkomitee eriti tähtsaks partei vabariiklike, krai-, oblasti- ja rajoonikomiteede tugevdamist, nende töö parandamist põllumajanduse juhtimise alal.

On loomulik, et Keskkomitee pöörab eriti suurt tähelepanu nende vabariikide, kraide ja oblastite parteiorganite tegevusele, kus põllumajanduse arendamises on esinenud suuri puudusi. Pärast septembripleenumit on Keskkomitees ära kuulatud Kasahstani Kommunistliku Partei Keskkomitee, Moldaavia Kommunistliku Partei Keskkomitee, partei Baškiiria, Tuula, Kostromaa, Molotovi, Astrahani, Voroneži, Novgorodi, Velikije Luki, Kalinini, Brjanski, Smolenski, Krimmi, Orjoli ja Jaroslavli oblastikomitee aruanded.

Ühe või teise parteikomitee töö arutamisele oleme Keskkomiteesse kutsunud kõik parteikomitee büroo liikmed, kuulanud nende arvamusi olukorra kohta oblastis, krais, vabariigis, peaasjalikult põllumajanduse seisukorra vaatenurgast.

Arutades küsimust koos büroo liikmetega oleme toonud esile puudusi ja jõudnud ühistele järeldustele, kuid otsuseid ei ole me vastu võtnud, vaid oleme kokku leppinud, et kutsuda kokku parteikomitee pleenum ja arutada tekkinud küsimusi. Pleenumile on sõitnud Keskkomitee esindaja ja on oma sõnavõttus juhtinud tähelepanu neile puudustele, mis välja selgitati. Niisugune kord soodustab parteiaktiivi ja kõigi partei liikmete vastutustunde tõstmist partei ürituse eest.

Oblastikomiteede, kraikomiteede ja liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede töö arutamine Keskkomitees on näidanud, et, kuigi põllumajanduse arendamise küsimustele on hakatud kõikjal pöörama suuremat tähelepanu, ei ole oblastikomiteede sekretärid ja täitevkomiteede esimehed mõnedes oblastites teinud pleenumi otsustest endale kõiki järeldusi. See käib eeskätt Novgorodi, Kalinini, Kostromaa ja Molotovi oblasti ning mõnede teiste oblastite juhtivate töötajate kohta. Nad ei ole oma tegevust ümber korraldanud vastavalt Keskkomitee pleenumi nõuetele, ei ole lahti öelnud üldisest juhtimisest, ei ole asunud juhtima konkreetset, asjatundlikult, ei ole tundma õppinud eesrindlike kolhooside majapidamist ja kogemusi. Selgus, et nad ei tea, missugused tootmisvõtted annavad paremaid tulemusi. Ent ilma nende tingimusteta ei oma juhtija tõelist jõudu, ei saa viia enda järel teisi, neid õpetada, neile esitada vajalikke nõudmisi.

Missugune saab olla juhtimine, kui inimene peab juhtivate poole pöördudes piirduma üldise üleskutsega, et näiteks vaheltharitavate kultuuride harimist tuleb mehhaniseerida; kui aga niisuguselt juhtivalt töötajalt küsitakse, mis on vaheltharitavad kultuurid, missugused kultuurid nende hulka kuuluvad või mis on ruutpesiti külvamise meetod ja kuidas saada ruutu, siis ta ei oska vastata või annab segase, arusaamatu vastuse. Juhtivate töötajate niisugusesse kategooriasse kuuluvad praegusel pleenumil viibivad Molotovi oblasti täitevkomitee esimees sm. Nikolski, kes töötab linakasvatuse oblastis ja sellele vaatamata peab lina vaheltharitavaks kultuuriks; Kostromaa oblasti täitevkomitee esimees sm. Horkov ja teised.

Tundmata põllumajandust ja soovimata seda tundma õppida nii nagu vaja, püüavad mõned partei- ja nõukogude töötajad selleks, et mitte sattuda ebameeldivasse olukorda, harvemini kohtuda kolhoosnike, masina-traktorijaamade ja sovhooside töölistega, väldivad kohtadele väljasõitmist.

Muidugi, kirjutada alla direktiivile, astuda kõnetooli, korrata üldist seisukohta, esineda üleskutsega on palju kergem, kui tegelikult organiseerida vastuvõetud otsuse täitmist. Pärast direktiivile allakirjutamist jääb ju juhtiv töötaja kabinetti, kõnetoolilt lahkudes pöördub ta tagasi presiidiumi ja võib isegi küsimuse mittetundmisel pidada ennast kõigutamatuks. Teine asi on siis, kui säärane juh-

tija satub kolhoosnikute hulka põllul või farmis, seal võidakse talle esitada konkreetseid küsimusi, ja kõik näevad siis, et ta ei tunne asja.

Liiduvabariikide kommunistlike parteide keskkomiteede ja oblastikomiteede aruannete arutamisel ilmnes, et mõned partei- ja nõukogude organid kasutavad halvasti põllumajanduse arendamiseks olemasolevaid võimalusi. Sellest annab kujukalt tunnistust olukord Kasahhi NSV-s. Eespool ma juba märkisin, missuguseid määratu suuri maamassiive vabariik omab, missugused soodsad tingimused on seal olemas loomakasvatuse arendamiseks. Kasahstan võib anda leivavilja niisama palju kui Ukraina, liha ja villa aga mitu korda rohkem kui Ukraina. Kasahstan võib anda suurel hulgal puuvilla, puuvilja, suhkrut ja teisi toiduaineid. Ta omab suuri võimalusi maapõuevarade tootmise suurendamiseks — seal on palju sütt, vaske jne.

Kuid tuleb tunnistada, et vabariikliku parteiorganisatsiooni juhtimine oli kuni viimase ajani nõrk. Kasahstani Kommunistliku Partei Keskkomitee endine esimene sekretär sm. Šajahmetov, ma arvan, on aus inimene ja selles suhtes mingeid pretensioone talle keegi ei esita, kuid niisuguse suure vabariigi jaoks oli ta juhtijana nõrk.

Nüüd on Kasahstani põllumajanduse ette kerkinud uus suur ülesanne — võtta kasutusele üle 6 miljoni hektari uudis- ja jäätmaid. Ilma parteilise juhtimise parandamiseta vabariigis on selle keerulise ülesande edukale lahendamisele raske loota. Seoses sellega kutsuti NLKP Keskkomiteesse Kasahstani Kommunistliku Partei Keskkomitee büroo liikmed. Üheskoos nendega me arutasime küsimust, mida tuleb vabariigi põllumajandusele seatud ülesannete täitmiseks ette võtta. Arutamise tulemusena jõudsimme üksmeelsele järeldusele, et parteiline juhtimine vabariigis vajab tugevdamist. Esitasime selle küsimuse arutamiseks Kasahstani Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenumile. Pleenum otsustas vabariigi juhtimist tugevdada, sm-d Šajahmetov ja Afonov sekretäride kohustest vabastada. Kasahstani Kommunistliku Partei Keskkomitee esimeseks sekretäriks valiti sm. Ponomarenko ja teiseks sekretäriks sm. Brežnev.

Tuleb märkida, et Kasahstani Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenumi liikmed hindasid vabariigis kujunenud olukorda märksa teravamalt kui büroo liikmed, kui

need võtsid osa selle küsimuse arutamisest NLKP Keskkomitees.

Niisama teravalt arutati parteilise juhtimise küsimusi ka Kasahstani Kommunistliku Partei kongressil. Vabariigi kommunistid näitasid, et nad saavad hästi aru vabariigi ees seisvatest ülesannetest ja Kasahstani parteiorganisatsioonil lasuvast vastutusest.

Seltsimehed! Keskkomitee saab palju kirju selle kohta, et oblasti-, krai- ja vabariiklikesse keskustesse kutsutakse lõputult mitmesugustele nõupidamistele ja istungitele välja töötajaid rajoonikeskustest, masina-traktorijaamadest, kolhoosidest ja sovhoosidest. Sellele tuleb teha lõpp. Mitte kutsuda ühtelugu inimesi välja, vaid sõita kohale, sagedamini käia masina-traktorijaamades, kolhoosides ja sovhoosides, viia raskuspunkt üle organiseerimistegevusele — seda nõutakse oblastite, kraide ja vabariikide töötajatelt.

Sügavalt juurdunud kalduvus pidada istungeid, kirjutada pabereid viib selleni, et mõningad juhtijad kaotavad võime orienteeruda elunähtustes, hakkavad olukorra üle otsustama ainult kokkuvõttele järgi. Nad kirjutavad lõpmatult ise, sunnivad kirjutama teisi töötajaid, nõuavad vastu-seid oma direktiividele. Asi läheb selleni, et paljud kolhoosidesse suunatud zootehnikud ja agronoomid tegelevad suurema osa ajast kokkuvõtete koostamisega. Koostavad kokkuvõtte ja saadavad selle kõrgemasse instantsi. Seal algab selle kokkuvõtte uurimine, selle kokkuvõtte analüüsimine ja üldistamine, pärast aga uue direktiivi koostamine selle kokkuvõtte alusel. Seltsimehed, kas see ei ole sõelaga vee kandmine? Niisuguste juhtimismeetodite vastu tuleb pidada otsustavat võitlust.

Palju vigu ja puudusi kommunistlike parteide keskkomiteede, partei kraikomiteede, oblastikomiteede ja rajoonikomiteede töös oleks olnud võimalik vältida, kui partei- ja nõukogude kaadri valik oleks meil paremini korraldatud.

Sageli saadetakse kõlbmatu töötaja ühest oblastist teise, selle asemel, et suunata ta tööle allapoole. Juhtub ka nõnda, et kui läbikukkunud töötajat teise oblastisse saata ei saa, siis teda soovitatakse vastu võtta aastastele kursustele, Kõrgemasse Parteikooli või Ühiskonnateaduste Akadeemiasse. Ja kui siis niisugune töötaja lõpetab kursuse või kooli ja tuleb parteikomiteesse, siis ei teata, kuhu teda soovitada, sest organisatsioonis, kust ta tuli, teda vastu ei võeta, teise kohta suunata aga on ohtlik — ei tule

tööga toime. See on liberalism partei huvide arvel ja tekitab tööle kahju. Niisugust suhtumist kaadri ettevalmistamisse ja valikusse ei saa tunnistada õigeks ja see väärhib hukkamõistmist.

Likvideerimata on veel säärane puudus, kus kohalike parteiorganite töö küsimuse arutamise ettevalmistamisel pööratakse palju tähelepanu mitmesuguste materjalide kogumisele. Nende materjalide alusel koostatakse trafaretseid resolutsioone. Kui võtta toimikud mitme aasta kohta ja vaadata need läbi, siis selgub, et viis aastat tagasi koostatud resolutsioon ja mõni kuu tagasi koostatud resolutsioon on teineteisele sarnased. Kui rajoonide ja linnade nimed maha tõmmata, siis võib neid resolutsioone kohandada iga rajooni jaoks. Kõik neis on silutud, terav on maha tahutud. Säärane resolutsioon ei õpeta midagi, ei kritiseeri kedagi, selline resolutsioon võib olla ainult abstraktne üleskutse, olukord aga sellest ei parane.

Küsimusi tuleb teravamalt üles tõsta, tööd põhjalikumalt uurida ja peatähelepanu koondada mitte materjalide kogumisele, vaid partei rajoonikomiteede instrueerimisele, inspekteerimisele selleks, et aparaadi töötajate energiat ei kulutataks paberite koostamiseks, vaid kasutataks elavate inimeste instrueerimiseks kohapeal, konkreetseks tööks.

Selleks, et parandada maarajoonide juhtimist, tunnistasid NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja partei Keskkomitee vajalikuks vähendada rida kõige suuremaid Vene Föderatsiooni oblasti. Moodustati uued oblastid — Arsamassi, Balašovi, Belgorodi, Kamenski ja Lipetski oblast. Mõnevõrra varem moodustati Magadani oblast. Ukraina NSV koosseisus moodustati uus Tšerkassõ oblast. Ismaili oblast kui väike oblast kaotati ja ühendati Odessa oblasti koosseisu.

Valgevene vabariigis ühendati oblasti, nüüd on seal 12 väikese oblasti asemel 7 suuremat oblastit. Oblastite suurendamise tulemusena vabanes oblastite asutuste ja organisatsioonide aparaatidest ligi 11 000 töötajat, mis võimaldab vabariigi rajoone, masina-traktorijaamu ja kolhoose juhtiva kaadriga märksa tugevdada.

Peatun mõnedel partei rajoonikomiteede töö küsimustel. Maarajoonikomiteede töö ümberkorraldamine pole veel kaugeltki lõpule viidud. Kui sellele asjale läheneda formaalselt, siis enamik, võib-olla aga ka kõik oblastikomiteed on välja valinud rajoonikomiteede sekretärid masina-

traktorijaamade piirkondadesse, määranud instruktorid. Väliselt oleks kõik nagu hästi. Kuid see on ainult näiliselt nõnda. Masina-traktorijaamades ja kolhoosides töötamiseks väljavalitud inimeste tase, nende ettevalmistus ei vasta alati ülesannetele, mis on pandud nendele kui partei poliitilise töö vahetutele organiseerijatele masina-traktorijaama tööpiirkonna kolhoosides.

Paljud rajoonikomiteede sekretärid käivad masina-traktorijaamades ja kolhoosides aeg-ajalt nagu haruldased külalised. Saabutakse sinna, viiakse läbi nõupidamine ja rutatakse koju, rajoonikeskusesse, et mitte hilineda õhtusöögile.

Hiljuti uurisid Keskkomitee töötajad partei Kostromaa oblasti Galitši rajoonikomitee tööd. Ilmnes, et rajoonis toimub iga kahe-kolme päeva tagant mõni nõupidamine, kuhu kutsutakse välja kolhooside esimehed, agronoomid, zootehnikud ja brigadirid. Inimesed lausa ägavad nende nõupidamiste tõttu, mida, nagu rajoonis räägitakse, viiakse nüüd läbi «kahekordselt» — rajoonikeskuses ja masina-traktorijaamas. Pronino masina-traktorijaama veterinaararst sm. Brjantsev ütleb meelepahaga:

«Nüüd on veterinaarala töötajatele kätte jõudnud kõige vastutusrikkam aeg — on alanud lehmade ja lammaste poegimine, aga meid, veterinaarala töötajaid, kutsutakse välja kord rajooni, kord masina-traktorijaama ning hoitakse 3—4 päeva nõupidamistel ja seminaridel. Millal avaneb lõpuks võimalus töötamiseks?»

Alles hiljuti otsustas partei rajoonikomitee läbi viia rajooni agitaatorite nõupidamise. Kuid mingisuguseid ettevalmistusi nõupidamiseks rajoonikomitee ei teinud, ja see nõupidamine oleks kindlasti nurjunud, kui ei oleks olnud «õnnelikku» juhust. Nõupidamiseks määratud päeval kutsuti rajooni täitevkomiteesse välja loomakasvatuse alal töötajad. Sel viisil sattus linna 400 inimest kolhoosidest. Pärast rajoonikomitee sekretäri ja rajooni täitevkomitee esimehe pikka vaidlust otsustati läbi viia rajooni agitaatorite nõupidamine, mitte aga loomakasvatajate nõupidamine. Kui koosolijaile teatati, et nad viibivad agitaatorite nõupidamisel, oli enamik vägagi imestunud. Rajoonikomitee esimene sekretär sm. Nassonov luges neile ette oma vana ettekande Keskkomitee septembripleenumist, lõpetas nõupidamise ja andis oblastikomiteele aru.

Paljud lektorid, kelle rajoonikomitee määras selgitama

kolhoosnikutele septembripleenumi otsust, ei sõitnud üldse kohtadele. Selle tagajärjel ei ole kolhoosnikuid reas kolhoosides seniajani pleenumi otsusega tutvustatud, nad teavad sellest ainult kuulu järgi. Kolhoosides, kus ettekanded toimusid, ei viibinud koosolekutel üle 30—40 protsendi kolhoosnikutest, sest ettekandeid ja loenguid peeti ainult kolhooside keskustes. Lektorid ei jõudnudki tootmisbrigaadideni, väikeste asulateni.

Rajoonikomitee sekretär Pronino masina-traktorijaama piirkonnas sm. Smirnov käis kaks korda «Kolosi» kolhoosis. Kuid ta ei aidanud kolhoosi juhatusel paremini organiseerida ettevalmistusi kevadkülviks. Kolhoosis esineb palju puudusi, millele sm. Smirnov ei ole tähelepanu pööranud. Jaanuarikuu jooksul jõudis ta kaheksa päeva jooksul käia neljas kolhoosis ja seitse päeva viibis ta masina-traktorijaama keskuses, kusjuures traktoristidega vestles ta ainult üks kord. Jaanuarikuu ülejäänud 15 päeva veetis sm. Smirnov nõupidamistel ja istungitel partei rajoonikomitees, mis asub 25 kilomeetri kaugusel masina-traktorijaamast. Kogu aja jooksul ei ole ta kordagi esinenud poliitilise ettekandega kolhoosnikutele. Nõnda töötab ka partei rajoonikomitee sekretär Stepanovo masina-traktorijaama tööpiirkonnas sm. Zagrevski, kes jaanuaris sõitis kuue päeva jooksul läbi kuus kolhoosi, viibides igaühes neist mõni tund. Ülejäänud aja veetis ta rajoonikomitees nõupidamistel ja istungitel.

Pärast partei rajoonikomitee töötajate jaotamist masina-traktorijaamade tööpiirkondade järgi on rajoonikomitee esimene sekretär sm. Nassonov täielikult lakanud käimast kolhoosides, piirates oma funktsioone külastajate vastuvõtmisega rajoonikomitees.

Need puudused on omased paljudele partei rajoonikomiteedele maal.

Maal asuvate partei rajoonikomiteede ümberkorraldamises etendab esmajärgulist osa mitte üksnes küsimuse kvantitatiivne külg — kui palju on välja valitud inimesi ja millistele ametikohtadele nad on paigutatud. Peamiseks on inimeste ettevalmistamise küsimus. On tarvis, et rajoonikomiteede töötajad mõistaksid nende ees seisvaid ülesandeid hästi, orienteeruksid kolhoositootmises, oskaksid töötada inimestega, armastaksid parteitööd. Armastada parteitööd aga tähendab armastada tööd rahvahulkadega, tunda nende huve, alaliselt kokku puutuda kol-

hoosnikutega, masina-traktorijaamade ja sovhooside töötajatega, organiseerida neid eelseisvate ülesannete lahendamisele, aidata neil tööd parandada.

Paljud partei rajoonikomiteede sekretärid armastavad oblastikomiteede eeskujul liialt nõupidamisi. Kolhooside, masina-traktorijaamade töötajaid lihtsalt tassitakse, kui tohib nii väljendada, igasugustele nõupidamistele ja istungitele.

Oleks viga arvata, et mida rohkem toimub rajoonis nõupidamisi, seda kõrgem on parteitöö tase. Peaasi seisab töös iga kolhoosnikuga, kolhoosnikute rühmaga. Niisugune töö on kõige viljakam.

Me peame mõjustama väheste teadlikkusega, vähearenenud, mahajäänud meeleoludega inimesi. Need inimesed töötavad tavaliselt välja vähe normipäevi. Kui kolhoosis on madal viljakus, madal loomakasvatuse produktiivsus, siis saavad kolhoosid vähe tulu ja normipäevade eest makstav tasu on väike. Niisugustes kolhoosides tuleb inimestega veelgi rohkem tööd teha kui tugevates kolhoosides. Ka siin on peasjaks individuaalne töö, et teha neist inimestest, kes täna on veel mahajääjate killas, inimesed, kes aktiivselt võitlevad nõrkade kolhooside mahajäämusest jagusaamise eest. Neid inimesi tuleb veenda, et ainult viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmisega on võimalik suurendada kolhoosi, kõigi kolhoosnikute ja iga üksiku kolhoosniku heaolu.

Partei rajoonikomitee sekretär masina-traktorijaama tööpiirkonnas peab aitama inimestel organiseerida paremini kolhoositootmist brigaadides, lülides, loomakasvatust-farmides, et inimesed näeksid temas organisaatorit, tunneksid pidevalt tema abi. Seal, kus ta ise ei suuda orienteeruda keerulistes põllumajanduslikes küsimustes, tuleb kutsuda appi kolhoosi agronoomid, masina-traktorijaama peaa Gronoom. Kui aga küsimus on veelgi komplitseeritum — küsida asjatundjatelt oblastikeskuses, kutsuda vilunud töötajaid väljastpoolt, kuid asi on vaja lõpule viia. Parteitöötaja peab olema eesmärgi saavutamisel järeleandmatu, peab üles näitama visadust, et murda kõik ja üle saada kõigest, mis takistab põllumajanduse tõusu, ja et saavutada iga brigaadi ja kolhoosi töö paranemine, saavutada viljakuse tõus kolhoosides, loomakasvatuse produktiivsuse suurenemine. See on peaülesandeks partei rajooni-

komiteede sekretäridele masina-traktorijaama tööpiirkonnas.

See tähendab, et tuleb veeta vähem aega kantseleides ja kabinettides, töötada rohkem inimestega, igati kindlustada kolhooside, masina-traktorijaamade ja sovhooside partei-algorganisatsioone, abistada neid praktiliste küsimuste lahendamisel, teha poliitilist tööd rahvahulkades.

Seoses partei maarajoonikomiteede töö ümberkorraldamisega on muutunud ka rajoonikomitee esimese sekretäri osa, on suurenenud tema kohustused. Kuid mõned rajoonikomiteede esimesed sekretärid ei ole sellest aru saanud. Nad on arvamisel, et kui nüüd on olemas partei rajoonikomiteede sekretärid tööks iga masina-traktorijaama tööpiirkonna kolhoosides, siis on esimeste sekretäride osa põllumajanduse juhtimises vähenenud.

Kui rajoonikomitee esimene sekretär ei taha «vahele segada» masina-traktorijaamade ja kolhooside tegevusse, siis ei ole niisuguselt rajoonikomitee sekretäriilt midagi head oodata. Rajoonikomitee esimese sekretäri, samuti ka rajooni täitevkomitee esimehe vastutus masina-traktorijaamades ja kolhoosides valitseva olukorra eest on mõõtnatult kasvanud. Ta ei tohi kõrvale põigelda vastutusest, kõrvale põigelda iga kolhoosi, sovhoosi ja masina-traktorijaama juhtimisest.

Nagu Keskkomiteele on teatavaks saanud, on mõnedes rajoonikomiteedes käimas vaidlused — kus peavad elama parteitöötajad, kes on määratud tööle masina-traktorijaama tööpiirkonna kolhoosidesse, — kas rajoonikeskuses või masina-traktorijaamas? Tuleb teha lõpp nendele tühjadele arutlustele. Kas siis ei ole selge, et inimesed peavad elama seal, kus nad töötavad? Kõik töötajad, kes on määratud masina-traktorijaama tööpiirkonna kolhooside teenindamiseks, peavad kindlasti elama masina-traktorijaama territooriumil. Kui aga selleks ei ole praegu võimalusi, siis tuleb nad paigutada mõnesse küllasse, mis asub kõige lähemal sellele masina-traktorijaamale.

Partei rajoonikomitee on rahvahulkades tehtava poliitilise töö organiseerimise tähtsamaid keskusi. Partei rajoonikomitee tegevuse tulemused määrab mitte rajoonikomiteest väljasaadetud paberite hulk, mitte rajoonikomitee poolt läbiviidud nõupidamiste ja istungite arv, vaid see, kuidas ta juhib võitlust partei poolt seatud ülesannete täitmise eest, missuguseid tulemusi annab see võitlus. Rajooni-

komitee poolt rahvahulkades tehtava poliitilise töö edu hinnatakse rajooni kolhoosides, masina-traktorijaamades ja sovhoosides saavutatud majanduslike näitajate põhjal.

Praegu töötab maarajoonides ligi 3 miljonit partei liiget ja liikmekandidaati. Kuidas on partei jõud maal paigutatud? Maarajoonide kommunistide üldarvust töötab 30 protsenti rajooniorganisatsioonide asutustes, 20 protsenti tööstusettevõtetes ning kõigest 31 protsenti — kolhoosides, 8 protsenti — masina-traktorijaamades ja 4,3 protsenti sovhoosides. Niisuguses tähtsas kolhoositootmise harus, nagu seda on loomakasvatus, töötab kõigest 18,7 protsenti kommuniste-kolhoosnikuid.

Paljud rajoonikomiteed ei tegele sugugi kolhoosnikute parteisse vastuvõtmise küsimustega. Teatavasti teostab partei viimastel aastatel NLK Parteisse vastuvõtmise piiramise poliitikat, kuid see ei tähenda, et tuleb täiesti lõpetada eesrindlike kolhoosnikute vastuvõtmine parteisse. Ent möödunud aastal võeti parteisse vastu ainult 16 620 kolhoosnikut. Sealjuures ei võtnud kolm neljandikku kolhooside partei-algorganisatsioonidest ja 585 maarajoonikomiteed kogu 1953. aasta jooksul parteisse vastu ühtki kolhoosnikut. See puudus tuleb kõrvaldada.

Maal tehtava partei-poliitilise töö taseme tõstmisel on eriti suure tähtsusega, nagu märkis Keskkomitee septembripleenum, tugevdada kaadriga partei ja nõukogude juhtiva tegevuse rajoonilüli. Kahjuks peab märkima, et selles suhtes on veel vähe ära tehtud. Paljudes oblastites on maarajoonikomiteedesse ja rajoonide täitevkomiteedesse suunatud liiga vähe töötajaid. Näiteks piirdus Moskva oblastikomitee sellega, et ta partei ja nõukogude poolt maarajoonide juhtimise tugevdamiseks saatis kõigest kolm inimest, NLKP Leningradi Oblastikomitee aga ei saatnud ühtki inimest.

Real juhtudel suunati oblastikeskustest rajoonidesse kaugeltki mitte paremaid töötajaid. Moldaavia NSV-s likvideeriti möödunud aastal ringkonnad ja seoses sellega vabanes ligi 400 juhtivat partei- ja nõukogude töötajat. Moldaavia Kommunistliku Partei Keskkomiteel oli täielik võimalus välja valida head töötajad partei ja nõukogude poolt rajoonide juhtimise tugevdamiseks. Kuid seda ei tehtud. Ühtki endistest ringkonnakomiteede sekretäridest, ringkondade täitevkomiteede esimeestest ja nende asetäitjatest ei suunatud juhtivale tööle rajoonidesse.

Eriti vajalik on tugevdada partei ja nõukogude kaadrit mahajäävates rajoonides. Selleks tuleb nende rajoonide jaoks välja valida tõesti parimad oblasti-, krai- ja vabariiklike organisatsioonide töötajad.

Ettekande alguses ma juba rääkisin sellest, kui palju on saadetud kaadrit tööle masina-traktorijaamadesse ja kolhoosidesse. Kuid see on alles algus, masina-traktorijaamade ja kolhooside tugevdamiseks kaadriga on astunud esimesed sammud.

Mõned oblastikomiteed suhtusid kolhoosidesse ja masina-traktorijaamadesse suunatava kaadri valikusse formaalselt ja viivitasid selle tööga lubamatult. Real juhtudel saadeti kolhoosidesse ja masina-traktorijaamadesse töötajaid, kes olid ettevõtetes läbi kukkunud ja olid ilmselt kõlbmatud.

Tuleb kehtestada nende organisatsioonide juhatajate personaalne vastutus, kes soovitavad kaadrit kolhoosidele ja masina-traktorijaamadele. Loomulikult tuleb tehtud vead võimalikult kiiresti parandada.

Üheks tähtsaks ülesandeks masina-traktorijaamade töö parandamise alal on alalise mehhanisaatorite kaadri loomine masina-traktorijaamades. Paljudes rajoonides venitatakse selle tööga lubamatult. Suur osa traktoristidest on vaid vormiliselt arvatud masina-traktorijaamade koosseisu, kuid neid ei ole senini tööle rakendatud. Tuli välja nii, et traktoristid lahkusid vormiliselt kolhoosidest, kuid ei ole masina-traktorijaamades tootmistööle asunud.

Tuleb jätkata spetsialistide väljavalimist ja nende suunamist põllumajandusse. Meie kolhoosid on praegu nii suured, et oleks kasulik, kui suuremates farmides oleksid oma zootehnikud ning suuremates põllundusbrigaadides — agronoomid.

Samuti ei saa piirduda sellega, et vaid saata spetsialist kolhoosi ja jätta ta siis omapead. Tuleb aidata spetsialistil leida oma koht kolhoosis, suunata tema teadmisi, jõupingutusi ja energiat loovale tegevusele.

Sageli esineb niisuguseid juhtumeid, et maale tööle määratud agronoomid ja zootehnikud ei ole seniajani kolhoosidesse sõitnud või käivad seal vaid juhuslikult, paljud spetsialistid on elama asunud majanduslikult tugevatesse kolhoosidesse või siis linnade ja rajoonikeskuste läheduses asuvatesse kolhoosidesse, osas mahajäävates kolhoosides aga, kes vajavad agronoomide ja zootehnikute abi kõige rohkem, ei ole seniajani spetsialiste.

Valgevene NSV Mogiljovi oblasti Goretski rajoonis on 59 kolhoosi. Rajoonis töötab 86 põllumajanduse spetsialisti. Sellele vaatamata ei ole 17 kolhoosis, mis asuvad kõige kaugemal rajoonikeskusest ja on majanduslikult nõrgad, üldse spetsialiste. Samal ajal saadeti 12 kõige tugevamasse kolhoosi ja rajoonikeskuse läheduses asuvasse kolhoosi 26 spetsialisti.

Mõned spetsialistid saavad valesti aru oma ülesannetest ja esinevad administraatorite osas. Kolhoosis «Kommunaar», mida teenindab Orjoli oblasti Gorodištšenskaja masina-traktorijaam, töötavad agronoom Sidorenko ja zootehnik Tšunihhin. Tõelist hoolitsust kolhoosi töö parandamise eest nad ei ilmuta. Seltsimees Sidorenko ilmub tööle kella 10—11 paiku hommikul ja lahkub kell 4—5 päeval. Need spetsialistid on sisse seadnud korralduste raamatu, kuhu kannavad sisse oma «ettekirjutusi» kolhoosi esimehele. Nii näiteks kirjutas zootehnik Tšunihhin 20. detsembril: «Tutvunud loomakasvatusega, tegin kindlaks, et veised, eriti aga tiined mullikad on laudas ühes karjas. Kohustan kolhoosi esimeest muretsema lauad, tegema sõimed, vedama kohale soola ning sorteerima 2—3 päeva jooksul seemnevili.» Agronoom T. Sidorenko kirjutas 21. detsembril: «Teen kolhoosi esimehele ülesandeks seada viivitamatult kord jalule karjalaudas.» On selge, et spetsialistide niisugusest tegevusest saavad kolhoosid vähe kasu.

Kõige nõrgemaks kohaks töös kaadriga on kolhooside esimeeste täiesti ebarahuldav valik. Seniajani seisavad mõnede kolhooside eesotsas kõlbmatud, hoolitud inimesed, juumarid, keda ei tohi lasta kolhooside juhtimisele ligigi. Kolhoosnikutelt saabub Keskkomiteele ja valitsusele kaebusi kõlbmatute kolhoosijuhtide üle.

Halb on lugu juhtiva kolhoosikaadri ettevalmistamisega. Nõukogude Liidus on 118 keskastme põllumajanduskooli kolhoosiesimeeste ettevalmistamiseks. Paljud koolid ei täida kuulajate vastuvõtmise plaani ning komplekteeritakse peamiselt noorte ja isegi alaealiste arvel. Nii näiteks on 75 inimesest, kes võeti käesoleval õppeaastal vastu Novgorodi põllumajanduskooli esimesele kursusele, kõigest 17 inimesel kogemusi juhtiva töö alal kolhoosides, ülejäänud on alaealised. Umbes samasugune on lugu ka teistes koolides. Selle tõttu saadeti 8900 inimesest, kes lõpetasid möödunud aastal põllumajanduskoolid, kolhooside esimees-

teks kõigest 1800 inimest. Kolhooside esimeeste ettevalmistamine on vaja heale järjele tõsta.

Kolhoosi esimees on kolhoositootmises keskseks kujuks, kuid rajooniorganisatsioonide juhtivate töötajate suhtumine temasse on mõnikord meelepaha tekitav. Nii kirjutab NLKP Keskkomiteele Moskva oblasti Lenini rajooni kolhoosi «Bolševik» esimees sm. Muromski:

«Meie, kolhooside esimehed, töötame pidevalt kolhoosnikutega, püüame nendega rohkem rääkida, veenda, selgitada. Kuid paljud rajooniorganisatsioonide juhtivad töötajad suhtuvad kolhooside esimeestesse halvasti. Iga direktiivi lõppu on kirjutatud: Kui seda ei tehta, antakse teid kui kolhoosi esimeest kohtu alla, võetakse kriminaalvastutusele jne. Kord tuli ka niisugune paber, millele oli alla kirjutanud rajooni täitevkomitee esimees sm. Zaitsev: Kui ei kindlustata kolhoosnikute saatmist metsatöödele, on kolhoosi esimees kohustatud ilmuma isiklikult kogumispunkti, kust ta saadetakse metsatöödele Kostromaa oblastisse.»

Parteiorganisatsioonid töötavad kolhooside esimeestega tavaliselt halvasti, ei hoolitse nende kasvatamise eest. Paljud partei rajoonikomiteed ja rajoonide täitevkomiteed rakendavad nende suhtes ainult administratiivse mõjutamise vahendeid. Tuleb tähelepanelikult suhtuda kolhooside esimeestesse, anda neile rohkem abi ja toetust.

Kaadri küsimus on peaküsimuseks kogu meie töös. Hea masina-traktorijaamade direktorite, sovhooside direktorite ja kolhooside esimeeste, agronomide, zootehnikute, inseneride, brigadiride, traktoristide ja kombainerite kaader tagab edu võitluses põllumajanduse arendamise eest, meie maal põllumajandussaaduste külluse loomise eest.

Kõnelesin eespool tõsistest puudustest, mis esinevad põllumajanduse juhtimisel partei- ja põllumajandusorganite töös. Me peame julgelt ja otsustavalt puudusi välja selgitama ja neid likvideerima, silmas pidades, et ainult sel tingimusel saame parandada kogu oma tööd. Meis ei tohi tekitada tõsist rahutust see fakt, et kritiseerides avalikult puudusi, anname mõneks ajaks toitu Nõukogudemaa vaenlastele, igasugustele pahasoovijatele, kes niisugustel juhtudel, kui meie oma puudusi esile toome, tõstavad kisa Nõukogude Liidu nõrkusest. Kuid, nagu ütleb rahvas: «Koer haugub, hobune ei tee väljagi». Me ei tohi pöörata tähelepanu vaenlaste õelatele laimujuttudele.

Kriitika ja enesekriitika puuduste suhtes on meie läbi-

proovitud relvaks. Puuduste kritiseerimine teeb meid ainult tugevamaks. See kriitika annab tunnistust mitte meie nõrkusest, vaid meie nõukogude korra jõust, kommunistliku partei jõust. Otsustavalt välja selgitades meie töös esinevaid puudusi, taotledes nende kiiret kõrvaldamist, kiirendame sellega oma sotsialistliku majanduse kasvu, kindlustame oma Nõukogude riiki.

*

Seltsimehed! Võitlus põllumajanduse järsu tõusu eest on praegu üheks kõige tähtsamaks kommunistliku ülesehitustöö sektoriks. Nõukogude rahvas on kommunistliku partei juhtimisel asunud lahendama seda ülesannet ja tal on kindel usk oma ürituse edusse. Meil on ees küllaltki raskusi, kuid nõukogude inimesed teevad kõik eesmärgi saavutamiseks. Nad kindlustavad põllumajanduse järsu tõusu, nagu nad kindlustasid sotsialistliku tööstuse võimsa kasvu ning teiste majandusliku ülesehitustöö ülesannete eduka lahendamise.

Meie sotsialistlik kodumaa sammub uut võimsat tõusuteed. Nõukogude Liidu poolt rahulikus ülesehitustöös saavutatud edu sisendab julgust ja veendumust meie sõprade südameisse, kutsub esile raevu ja vihavaenu meie vaenlaste juures. Imperialistid hakkavad nüüd rehkendama, missugusel aastal ületab Nõukogude Liidu majandusliku arengu tase ja kaupade tootmine iga meie maa elaniku kohta kõige arenenumate kapitalistlike maade kõige kõrge-
mad näitajad. Selles aga, et see saabub, nad enam ei kahtle. Neid hirmutab niisugune perspektiiv.

Kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse sise- ja välispoliitika leiab nõukogude rahva hulgas täielikku toetust, leiab kogu eesrindliku inimkonna hulgas palavat heakskiitmist. See poliitika on selge ja kindel. See on kõigi maailma maadega rahuliku koostöö edasise laiendamise poliitika, pidevalt kasvava rahu, demokraatia ja sotsialismi leeri kindlustamise poliitika.

Me sammume veendunult ja kindlalt edasi kommunismi võidule. Juhindudes Marxi-Engelsi-Lenini-Stalini suurest õpetusest, kindlustab kommunistlik partei pidevalt Nõukogude riiki, tema kaitsevõimet, silmas pidades, et Nõukogudemaa asub kapitalistlikus ümbruses ja peab olema valmis andma purustava vastulöögi igale agressorite katsele takistada meie rahulikku ülesehitustööd.

Kommunistlik partei tugevdab tööliste ja talupoegade vääramatut liitu, meie kodumaa rahvaste sõprust, hoolitseb väsimatult meie maa majanduse edasise õitsengu eest, nõukogude inimeste ainelise ja kultuurilise elutaseme tõstmise eest.

Kommunistlik partei viib meie maa rahvaid kindlalt edasi mööda kommunismi ülesehitamise teed!

SISUKORD

NLKP Keskkomitee septembripleenumi otsuste täitmise käigust .	4
Uudis- ja jäätmaade ülesharimine — teravilja tootmise suurendamise suur reserv	8
Külvipinna struktuurist ja heinavälja-külvikordade sisseseadmisel tehtud vigadest	15
Teravilja ja teiste põllumajanduslike kultuuride viljakuse tõstmine on tähtsaim ülesanne	19
Söötade ja tehniliste kultuuride tootmise suurendamisest ning aianduse ja viinamarjakasvatuse arendamisest	21
Mõningaid põllumajandusharude planeerimise küsimusi	27
Teravilja tootmise suurendamisest sovhoosides ja nende majandusliku tegevuse parandamisest	33
Põllumajandusorganite tööst	40
Tõsta partei-poliitilise töö taset maal	47

Ladumisele antud 24. III 1954.
Trükkimisele antud 27. III 1954.
Trükiarv 5000. Paber 54×84, 1/16.
Trükipoognaid 4. Formaadile
60×92 kohaldatud trükipoognaid
3,28. Arvutuspoognaid 3,45.
MB-07724. Trükikoda «Ühiselu»,
Tallinn, Pikk tn. 40/42.
Tellimise nr. 877.

На эстонском языке.

Н. С. Хрущев.

О дальнейшем увеличении
производства зерна в стране
и об освоении целинных
и залежных земель.

Hind 80 kop.

80 kop.

A

19987

5680881

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00568088 1